

UNIVERZITA KARLOVA
HUSITSKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

Volnočasové aktivity žáků ZŠ zaměřené na sport
Leisure activities of primary school students focusing on sport

Bakalářská práce

Vedoucí práce:

Mgr. et Mgr. Anna Pospíšilová, Ph.D.

Autor:

Veronika Kainová

Praha 2024

Poděkování

Touto cestou bych ráda poděkovala vedoucí své bakalářské práce, paní Mgr. et Mgr. Anně Pospíšilové, Ph.D. za pomoc, rady a cenné připomínky při vedení mé závěrečné práce. Poděkování patří i všem respondentům za vstřícnost a spolupráci při vyplňování dotazníků. Také bych chtěla moc poděkovat své rodině za podporu a důvěru, kterou mi dávali při psaní nejen bakalářské práce, ale i po celou dobu mého studia.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem předkládanou bakalářskou prací „Volnočasové aktivity žáků ZŠ zaměřené na sport“ vypracovala samostatně. Dále prohlašuji, že všechny použité prameny a literatura byly řádně citovány a že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 2.8.2024

Veronika Kainová

Anotace

Závěrečná práce se zabývá tématem Volnočasové aktivity žáků ZŠ zaměřené na sport.

Cílem bakalářské práce je zmapovat naplňování volného času u žáků ZŠ, zaměřené především na sport. Zda žáci sportují, čemu se věnují a jestli mají vůbec o sport zájem.

V teoretické části se práce zaměřuje na vymezení základních pojmů, které souvisí s tématem volného času. Na analýzu Rámcového vzdělávacího programu, Školního vzdělávacího programu a jeho porovnání u dvou vybraných základních škol. Jedna běžné základní školy a druhá, která cílí na sportovní aktivity.

Praktická část se zaměřuje formou kvantitativního výzkumu na průzkum volnočasových aktivit žáků 8. a 9. ročníků na dvou vybraných základních školách.

Annotation

The final thesis deals with the topic of Leisure activities of primary school students focusing on sport. The aim of the bachelor's thesis is to map the use of free time by primary school students, focused mainly on sports. Whether the students do sports, what they do and if they are even interested in sports.

In the theoretical part, the thesis focused on the definition of basic terms related to the topic of free time. For the analysis of The Framework Educational Programme, The School Educational Programme and its comparison in two selected primary schools. One is a normal primary school and the other is aimed at sports activities.

The practical part focuses in the form of quantitative research on the survey of leisure activities of students in the 8th and 9th grades at two selected elementary schools.

Klíčová slova

Pedagogika volného času, volný čas, volnočasové aktivity, tělesná výchova, RVP ZV, ŠVP, klíčové kompetence

Keywords

Leisure time pedagogy, leisure time, leisure time activities, Physical Education, The Framework Educational Programme, The School Educational Programme, key competence

Obsah

Úvod.....	8
TEORETICKÁ ČÁST	9
1. Volný čas	9
1.1. Definice volného času	9
1.2. Pojmy pedagogiky volného času	10
1.3. Funkce výchovy ve volném čase	10
1.4 Rodina a volný čas	10
1.5. Školská zřízení, která nabízí volnočasové aktivity	11
2. RVP ZV	13
2.1. Obecné pojetí základního vzdělávání	13
2.2. Cíle základního vzdělávání	14
2.3. Klíčové kompetence	14
2.3.1. Kompetence k učení.....	15
2.3.2. Kompetence k řešení problémů.....	15
2.3.3. Kompetence komunikativní.....	15
2.3.4. Kompetence sociální a personální.....	16
2.3.5. Kompetence občanské.....	16
2.3.6. Kompetence pracovní.....	16
2.3.7. Kompetence digitální.....	16
2.4. Vzdělávací oblasti	17
2.5. Člověk a zdraví	17
2.1.1. Výchova ke zdraví.....	18
2.1.2. Tělesná výchova.....	19
3. Školní vzdělávací program	22
3.1. Plán tvorby ŠVP ZV	22
3.2. Obsah ŠVP ZV	23
3.2.1. Identifikační údaje.....	23
3.2.2. Charakteristika školy.....	24
3.3. Charakteristika školního vzdělávacího programu	24
3.4. Učební plán	24
3.5. Učební osnovy	25
3.6. Hodnocení žáků a autoevaluace školy	25
4. Školní vzdělávací programy vybraných škol	26
4.1. Základní škola Písnická v Praze 12	26
4.1.1. První stupeň a předmět Tělesná výchova.....	27
4.1.2. Druhý stupeň a předmět Tělesná výchova.....	28
4.2 Základní škola T. G. Masaryka v Praze 12	30
4.2.1. Tělesná výchova na ZŠ T. G. Masaryka.....	32
4.3. Porovnání vybraných škol (ZŠ Písnická x ZŠ T. G. Masaryka)	34

5. PRAKTICKÁ ČÁST	37
5.1. Cíl, hypotézy a metody výzkumu	37
5.2. Charakteristika zkoumaného vzorku	38
5.3. Výsledky výzkumu	38
5.4. Shrnutí výsledků, hypotéz	50
5.5. Diskuse	51
Závěr	52

Seznam zkratk:

DDM – Dům dětí a mládeže

H1-H6 – Hypotéza

ICT – Information and Communication Technologies

IVP – Individuální vzdělávací plán

PC – Počítač

PLPP – Plán pedagogické podpory

RVP – Rámcový vzdělávací program

RVP ZV – Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání

ŠVP – Školní vzdělávací program

TV – Televize

TV – Tělesná výchova

VÚP – Výzkumný ústav v Praze

ZŠ – Základní škola

ZŠ T.G.M. - Základní škola T. G. Masaryka

Úvod

Pro svou bakalářskou práci jsem si vybrala téma „*Volnočasové aktivity žáků ZŠ zaměřené na sport*“ Toto téma je mi velice blízké, pracuji jako pedagog volnočasových aktivit a podílím se na organizování různých akcí a táborů pro děti, především sportovně založených. Myslím si, že se i v dnešní době děti čím dál tím méně věnují jakýmkoliv sportovním aktivitám.

Cílem práce je především zmapovat současné využívání a naplňování volného času žáků ZŠ se zaměřením na sport. V teoretické části vycházím z velmi obsáhlých dokumentů jako RVP (Rámcový vzdělávací program) pro základní vzdělávání a ŠVP (Školní vzdělávací program) dvou vybraných škol. Protože jsou tyto dokumenty velice obsáhlé, zaměřila jsem se hlavně na tělesnou výchovu a sport. Současně jsem porovnála ŠVP dvou základních škol, jedné běžné základní školy a druhé s rozšířenou výukou tělocviku. Především mě zajímá, zda základní škola s rozšířenou výukou sportu má vliv na sportovní volnočasové aktivity žáků. Než třeba běžná základní škola, která tolik sportovních aktivit ve škole nenabízí.

Teoretická část se na úvod zaměřuje na pojmy, jako volný čas, pedagogika volného času, výchovou ve volném čase a školskými zařízeními. Obsahuje také analýzu Rámcového vzdělávacího programu, jeho charakteristiku, cíle a popis jednotlivých částí. Věnuji se také klíčovým kompetencím, vzdělávacím oblastem a samotné tělesné výchově. Zabývám se také školním vzdělávacím programem, jeho charakteristikou a tvorbou. Závěrem pak porovnávám a vypichuji největší rozdíly, na které jsem při procházení ŠVP jednotlivých škol narazila. Praktická část se zaměřuje formou kvantitativního výzkumu pomocí dotazníku na průzkum o naplňování volného času žáků osmého a devátého ročníku základních škol se zaměřením na sport.

TEORETICKÁ ČÁST

1. Volný čas

Na úvod bych se ráda věnovala volnému času, jeho způsobu trávení, možnostem a pedagogickým pojmům. Vzhledem k cíli práce bych se zaměřila hlavně na volnočasové aktivity a pedagogiku volného času. Celkově mě zajímá, jak děti v dnešní době tráví svůj volný čas, jakým způsobem ho naplňují, jestli je to aktivní formou anebo jsou jen u počítače, TV a na sociálních sítích, jak je dnes běžné. „*Pedagogika volného času se zabývá pojetím a cíli, obsahem a způsoby výchovného zhodnocování volného času, organizacemi a institucemi, které tyto aktivity uskutečňují nebo pro ně vytvářejí podmínky, a koncepcemi jeho dalšího vývoje propracovávanými na základě vývoje společnosti a oboru samého.*“ (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2011, s.14)

1.1. Definice volného času

Pod pojmem volný čas si každý z nás může představit trochu něco jiného, je složité najít stejnou definici. Také každý z autorů popisuje volný čas podobně, ale zároveň i trochu rozdílně.

„*Volným časem rozumíme tedy dobu odpočinku, rekreace, zábavy. Důležitou součástí volného času jsou zájmové činnosti – koníčky, hobby. Patří sem i ztrátové časy v souvislosti s volným časem, např. doba strávená na cestě za zájmovou činností, čekání u pokladen apod.*“ (Pávková, 2014, s.12)

Opakem volného času, je čas, v kterém si plníme i své povinnosti. Jsou to činnosti, které vykonáváme bez ohledu na to, zda jsou příjemné, přináší nám potěšení či nikoliv. Většinou jsou to pracovní povinnosti a pro děti školního věku jsou to školní povinnosti, úkoly apod. Mezi povinnosti můžeme zahrnout také péči o domácnost, rodinu a naplňování základních biologických potřeb. Do polovolného času můžeme zařadit i činnosti a povinnosti, které člověk plní i rád, například pěstitelství, kutilství, chovatelství apod.

Funkce a možnosti volného času vymezuje komplexně H. K. Opaschowski:

- *rekreace (zotavení a uvolnění);*
- *kompensace (odstraňování zklamání a frustrací);*
- *výchova a další vzdělávání (učení o svobodě a ve svobodě, sociální učení);*
- *kontemplace (hledání smyslu života a jeho duchovní výstavby);*
- *komunikace (sociální kontakty a partnerství);*

- *participace (angažování se na vývoji společnosti);*
- *integrace (stabilizace života rodiny a vrůstáním společenských organismů);*
- *akulturace (kulturní rozvoj sebe sama, kreativita v umění, sportu, technických a dalších činnostech). (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2010, s.17)*

1.2. Pojmy pedagogiky volného času

„Volný čas prošel ve 20. století prudkým vývojem: podstatně vzrostl jeho rozsah a dosah, vliv a význam pro život jednotlivce věkových a sociálních skupin, celé mladé generace i společnosti. V důsledku vývoje společnosti i volného času samého se proměňovaly obsahy a způsoby jeho naplňování a zejména ve druhé polovině 20. století nabývaly na tempu a dosažitelnosti.“ (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2010, s.5)

Nejčastěji užívaný pojem v pedagogice volného času je volný čas, o kterém jsem se rozepsala výše. Druhým pojmem, kterému bych se chtěla věnovat, je výchova ve volném čase. Měla by být nenásilná, citlivá, neměl by do ní být kdokoliv nucen. Důležité je najít vhodný způsob motivace, to je práce především pedagoga, působící ve volném čase. Neměl by své žáky do ničeho nutit a nic jim přikazovat.

1.3. Funkce výchovy ve volném čase

Patří k nim výchovně-vzdělávací, zdravotní, sociální a preventivní funkce. Do výchovně-vzdělávací funkce patří záměrné ovlivňování osobnosti, působení na psychickou, fyzickou a sociální stránku. Důležité je uspokojení potřeb – sociálních vztahů, seberealizace, prohlubování zájmů a schopností. Zdravotní funkce podporuje sociální, duševní a tělesný rozvoj. Zařazení pohybových aktivit, především u žáků školního věku, kteří tolik pohybu během vyučování nemají. Důležité je i upevňování hygienických, stravovacích návyků a odstranění zlovyků. Sociální funkce spočívá v navazování mezilidských vztahů, přátelství, setkávání s novými lidmi a utváření kamarádství. Preventivní funkce se zabývá předcházením negativních vlivů, jako jsou: záškoláctví, útěky z domova, krádeže, lhaní, podvádění, vandalismus, šikana apod.

Výchova ve volném čase má i různé cíle- např. se snaží o efektivní odpočívání, rozvíjení zájmů, celoživotnímu vzdělávání, uspokojování potřeb, objevování a rozvíjení schopností. Dalšími pojmy, které spadají do pedagogiky volného času jsou mimoškolní, mimotřídní výchova, výchova mimo vyučování, formální, neformální, informální, teorie výchovy, pedagog volného času aj.

1.4 Rodina a volný čas

Velký význam pro utváření vztahu k volnému času má rodina, která má velký vliv na trávení volného času hlavně u dětí. Mezi členy rodiny jsou silné vazby a vliv je tak větší než například ve

škole. Od rodičů se děti už od útlého věku učí s časem hospodařit a naplňovat různými aktivitami, které od nich odkouká. Rodiče se tak stávají vzorem pro své potomky, je důležité, aby jim věnovali pozornost a podporovali je ve svých zájmech. Určitě dobrým příkladem nejsou rodiče, kteří nepracují a svůj volný čas tráví poplakováním, sledováním TV apod. „*Rodiče by měli působit jako pozitivní vzory. Sami by měli umět s volným časem dobře hospodařit, nepřeceňovat ho a ani nepodceňovat. Dobrým vzorem nebude rodič, který tráví většinu času v zaměstnání a doma se až do úpadu věnuje svým povinnostem, matka, která si nemá čas pohrát s dětmi, protože vzorně pečuje o domácnost.*“ (Pávková, 2014, s. 30) Je dobré, když dítě u svých rodičů vidí, že mají své koníčky a společné zájmy. Trávení volného času společně, jako rodina je pro utváření dobrých vztahů důležité, napomáhají společné zážitky a vzpomínky. Myslím si, že každý z nás má oblíbenou nějakou historku spojenou s rodiči, například z výletu nebo dovolené. Určitě je, ale důležité si uvědomit, i to, že děti nemusí mít vždy zájem o stejné aktivity, jako jejich rodiče. Aby to nebylo tak, že si rodiče kompenzují například své neúspěchy a nenaplněné osobní cíle na svých dětech. Hlavní je, je podporovat, v tom, co je baví a přináší radost. Ať už jde o jakékoliv aktivity, rodiče by své děti neměli do ničeho nutit, ale naslouchat jejich přáním a potřebám. „*Nezbytná je i materiální podpora od placení různých poplatků, zajišťování materiálního vybavení až po eventuální dopravu či doprovod za zájmovou činností.*“ (Pávková, 2014, s. 32) U menších dětí je důležité jim nechat také prostor pro to si jen tak hrát a nepřehlcovat je různými aktivitami. Dětem určitě nebude dělat úplně dobře, pokud přes týden mají příliš mnoho kroužků a aktivit, jsou přehlceni a nemají vůbec žádný prostor pro vlastní aktivity a organizování si času podle sebe. Často jsem slýchala i u sebe na kroužku, který vedu, že před ním děti měly jeden a potom mají ještě další. Tři kroužky v jeden den, ještě k tomu sportovních mi přijde opravdu už hodně. Děti by měly mít také čas na odpočinek a regeneraci.

1.5. Školská zařízení, která nabízí volnočasové aktivity

„*Termín školská výchovná zařízení vymezuje školský zákon, poslání jednotlivých zařízení konkrétněji určují příslušné vyhlášky.*“ (Pávková, 2014, s. 35) Školská výchovná zařízení, která se podílí na výchově ve volném čase, můžeme rozdělit do tří skupin: školská zařízení pro zájmové vzdělávání, školská výchovná a ubytovací zařízení a školská zařízení pro ústavní a ochrannou výchovu. Zaměřila jsem se především na školská zařízení pro zájmové vzdělávání. Řadí se sem školní družiny, školní kluby a střediska volného času.

Školní družiny: Existují zpravidla na základních školách, zřízeny mohou být, ale i samostatně i pro více škol. Převážně jsou určeny pro žáky prvního stupně základní školy. Umožňují dětem hlavně odpočinek a přípravu na vyučování. Zahrnuty jsou klidové odpočinkové aktivity, ale i pohybové, kterých mají žáci během vyučování nedostatek. V družině si mohou také plnit domácí úkoly, opakovat si a procvičovat učivo. Při úkolech by měly mít děti dostatek klidného prostředí.

V družině se střídají i různé aktivity, relaxační, hry skupinové, poslech hudby apod. Upevňují si zde také hygienické návyky. V mnoha školách funguje také ranní družina, kde je prostor hlavně pro odpočinek. V rámci školní družiny mívají žáci i na výběr z mnoha kroužků, sportovních, uměleckých a podobně. V družině jsou také často pořádány různé akce, soutěže, besídky, jarmarky atd. „*Výše poplatků za služby školní družiny je rámcově stanovena příslušnou vyhláškou, konečné rozhodnutí provádí ředitel školy nebo samostatného školského zařízení.*“ (Pávková, 2014, s. 38)

Školní kluby: Jsou zřizovány ve školách a poskytují zájmové vzdělávání žákům druhého stupně. Může sem také docházet i žák prvního stupně, ale pokud nebyl přijat do školní družiny. Docházka je zde dobrovolná a každý si samostatně zapisuje svůj příchod a odchod. Nabídka aktivit ve školních klubech vychází z přání žáků. V klubu je jako pedagogický pracovník přítomný vychovatel, vhodné je i zastoupení obou pohlaví, jak vychovatele, tak i vychovatelky. Školní klub dává prostor hlavně odpočinku, neformálnímu setkávání kamarádů, prostor pro záliby, studium aj. Většinou jsou zde k dispozici počítače, připojení k internetu, knihovna, stolní fotbal, kulečník apod.

Středisko volného času: Poskytuje služby dětem, žákům, studentům, ale i dospělým. Dělí se na dva typy – První je dům dětí a mládeže, který nabízí různé zájmové činnosti několika druhů. A druhý je stanice zájmových činností, ta se zaměřuje většinou jen na jednu zájmovou činnost. Například stanice techniků, přírodovědců apod. Hlavní složkou je pravidelná zájmová činnost a příležitostné aktivity rekreačního zaměření, např. tábory. Které se pořádají jednou za rok, táborová činnost může probíhat i různě často, jsou letní, zimní tábory. Bývají často různě zaměřené, rozdělené podle věku, mohou být současně i pro rodiče s dětmi. Každý si může najít tábor podle svého vkusu, sportovní, umělecký, vzdělávací atd. Střediska umožňují také práci s nadanými, talentovanými žáky, handicapovanými a žáky se specifickými vzdělávacími potřebami. Pořádají také různé přednášky, semináře a aktivity pro osvětové činnosti. „*Zájmové vzdělávání ve střediscích volného času je také poskytováno za úplaty. Stanovení výše úplaty stanovuje příslušná vyhláška. Ta také dává pravomoc řediteli střediska určit dobu splatnosti úplaty, eventuálně její snížení nebo prominutí.*“ (Pávková, 2014, s. 42)

2. RVP ZV

2.1. Obecné pojetí základního vzdělávání

Protože cílem teoretické části je porovnat školní vzdělávací program dvou vybraných škol, v následující kapitole jsem se zabývala rámcových vzdělávacím programem, z kterého školní vzdělávací program vychází.

Zaměřila jsem se na obecnou charakteristiku a cíle RVP, jakožto velmi obsáhlého dokumentu. Později z něj budu čerpat a vycházet i při analýze školního vzdělávacího programu a při porovnání zkoumaných škol.

System rámcového vzdělávacího programu se řadí k úrovni vzdělávání s Národním programem rozvoje vzdělávání v České republice (tzv. Bílé knize), které jsou také součástí zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání. Jsou to dokumenty pro vzdělávání žáků od 3-19 let, obsahují vymezené cíle u jednotlivých škol, zdůrazňují klíčové kompetence, soubor vědomostí, postojů, hodnot, schopností, dovedností v praktickém životě a uplatnění. Mezi nejdůležitější kompetence patří kompetence k řešení problémů, k učení, sociální, pracovní a komunikativní schopnosti. Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání svým obsahem navazuje na rámcový vzdělávací program předškolního vzdělávání, ale také i na výchovu v rodině a zároveň z něj vychází RVP pro střední školy. „*Dokument zdůrazňuje především respekt k individuálním potřebám, předpokladům a zájmům každého žáka a podporu aktivního učení a plného rozvoje osobnosti, což souhlasí se zdravotně orientovaným pojetím tělesné výchovy a zároveň k takové výchově směřuje.*“ (Dvořáková, Engelthalerová, 2023, s. 35)

Základní vzdělávání, kterým se dosahuje stupně základní vzdělání, se realizuje v *oboru vzdělání základní škola*. V souladu se školským zákonem je pro realizaci základního vzdělávání vydán *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání*. Stanovují jednotlivé etapy, z kterých pak vychází jednotlivé školní vzdělávací programy, které představují úroveň vzdělání na jednotlivých školách a musí být v souladu s RVP ZV.

ŠVP si tvoří každá škola sama, následně podle ní vyučuje. Základní vzdělávání je spojeno s povinnou školní docházkou, která se řídí § 36 až 43 školského zákona. (RVP ZV, 2023, s. 7, 16). Jak rámcové vzdělávací programy, tak i školní vzdělávací programy jsou veřejnými dokumenty, které jsou přístupné pro všechny, i pro nepedagogické pracovníky.

RVP ZV klade důraz i na individuální potřeby jednotlivých žáků, zohledňuje jejich potřeby a zaměřuje se na rozvoj jedince. Pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, nadané a mimořádně nadané žáky upravuje vzdělávání vyhláška č. 27/2016 Sb §16 a 17 školského zákona. Dále vymezuje obsah a výstup učiva, vzdělávací obsah, témata, postupy, jednotlivé metody.

Podle Kratochvílové se „*RVP ZV se svou funkcí blíží dnešnímu Standardu základního vzdělávání, není dokumentem určeným přímo výuce, ale materiálem pro nastolení nové koncepce výchovy a vzdělávání, která vymezením očekávaných výsledků vzdělávání v podobě klíčových kompetencí a očekávaných výstupů definuje závazný výsledek vzdělávání a učivo jako prostředek tohoto vzdělávání a rozvoje dítěte.*“ (Kratochvílová, 2006, s.11)

2.2. Cíle základního vzdělávání

Základní vzdělávání je povinně vymezeno dvěma stupni, které na sebe obsahově navazují.

Na prvním stupni napomáhá ke snadnějšímu přechodu žáků z předškolního vzdělávání, vede k aktivitám, praktickým činnostem, dalšímu učení, a především k motivaci a tvořivosti. Po přechodu na druhý stupeň žáci získávají návyky, dovednosti a vědomosti k samostatnému rozhodování, učení, a především jsou vedeni i k rozvoji mimoškolních zájmů. Na prvním i druhém stupni je důležité budovat a rozvíjet tvůrčí prostředí. Aby se jednotliví žáci mohli posouvat, byly jim poskytnuty individuální podmínky, nebáli se chyb a zažívali i pocity úspěchu, docenění a mohli se zlepšovat a posouvat.

„Základním cílem vzdělávání je vybavit všechny žáky souborem klíčových kompetencí, které jsou chápány jako soubor komplexních způsobilostí využitelných v životě a v dalším vzdělávání“ (Spilková a kol.,2005, s.23) Jde o to, aby byli žáci vedeni ke schopnosti řešit problémy, spolupracovat v kolektivu, logicky uvažovat, komunikovat a respektovat ostatní. Snaží se je vést k plnění vlastních povinností, k toleranci k druhým a ohleduplnému jednání a k respektu k sobě, tak i k ostatním. Učí je rozvíjet duševní, fyzické a sociální zdraví, projevování citů, prohlubování vazeb.

A za mě určitě k nejdůležitějšímu cíli – k vedení k samostatnosti, vybírání si vlastní cesty, zodpovědnosti a využívání a nakládání se svým volným časem. Což si myslím, že je v dnešní době velice problematické, a proto jsem si také vybrala i zaměření na využití volného času u dětí. Ale to už asi úplně škola neovlivní, spíš jen tak napomůže děti motivovat a podporovat ke kvalitně využívanému a „neproflákanému“ času mimo školu. (RVP ZV, 2023, s. 9)

2.3. Klíčové kompetence

Jsou definovány jako soubor požadavků na vzdělání, soubor vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého člena společnosti, jak v pracovních, tak i životních situacích. Podle RVP by měly být ve výuce rozvíjeny pospolu. Jsou součástí obecného základu vzdělávání. (RVP ZV, 2022, s. 10)

„Klíčové kompetence jsou něčím, co žák rozvíjí a využívá ve všech vyučovacích předmětech, jsou to jisté univerzální způsobilosti: umění učit se, umění dorozumívat se, spolupracovat, jednat

demokraticky, řešit problémy, pracovat soustředěně.“ (Hučinová, Jeřábek, Krčková a kol. VÚP, 2007, s. 7)

Jejich výběr vychází z obecně přijímaných hodnot ve společnosti a představ o tom, jaké z kompetencí vedou k úspěšnému životu a vzdělávání. Na konci základního vzdělání nelze považovat klíčové kompetence za dosažené, tvoří se pouze základ a proces pokračuje vstupem do života, prací a celoživotním učením.

V RVP ZV považujeme za klíčové kompetence: kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, kompetence komunikativní, kompetence sociální a personální, kompetence občanské, kompetence pracovní a digitální

2.3.1. Kompetence k učení

Umožňují žákům si osvojit metody a strategii učení, vést a motivovat k celoživotnímu učení. Žák by se měl na konci základního vzdělávání dobře orientovat a třídit informace, pochopit je a systematicky využít v praktickém životě. Umí užívat termíny, vhodné metody, postupy, uvést věci do souvislostí a rozplánovat si je. Dokáže se orientovat v informacích, zpracovávat je a vyvozovat závěry pro využití v budoucnosti. Déle je žák schopen posoudit pokrok, určit překážky, realizovat vlastní nápady, zhodnotit výsledky a diskutovat o nich. (RVP ZV, 2023, s.10)

2.3.2. Kompetence k řešení problémů

Znamená vést žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů. Na konci základního vzdělávání by žák měl umět řešit různé problémové situace doma i ve škole. Při jeho řešení by měl být schopen používat vlastní úsudek, zkušenosti a své rozhodnutí si dokázat obhájit a naplánovat způsob řešení jednotlivých problémů. Žák by měl umět vyhledat informace ke vhodnému postupu řešení, objevit různé varianty a snažit se neodradit, když narazí na nějaký problém. (RVP ZV, 2023, s.11)

2.3.3 Kompetence komunikativní

„Žák formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sletu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu“ (Hučinová, Jeřábek, Krčková a kol. VÚP, 2007, s. 36)

Naslouchá, umí porozumět druhým, reagovat a zapojit se do konverzace, zvládá obhájit svůj názor a argumentovat. Nedělá mu problém komunikovat s vrstevníky, učiteli a dospělými doma, ve škole i mimo ni. Rozumí různým typům textů, gestům, zvukům, dokáže se zapojit do společenského dění, zvládne komunikační a informační dovednosti k vytváření vztahů a spolupráci s ostatními. (RVP ZV, 2023, s.11)

2.3.4. Kompetence sociální a personální

Důležitá je především spolupráce ve skupině, schopnost respektovat svojí práci, i druhých, vytvářet pravidla a přijímat nové role, zákony, normy. Budovat příjemnou atmosféru v týmu, být ohleduplný, nebát si říct o pomoc nebo ji i sám nabídnout ostatním. Žák by měl být schopný na konci základního vzdělávání přispět k diskusi ve velkých i menších skupinách, debatovat u řešených úkolů a chápat týmovou spolupráci. Důležitá je také podpora sebedůvěry, vlastní jednání a pocit naplněného pocitu sebeuspokojení. (RVP ZV, 2023, s.12)

2.3.5. Kompetence občanské

Připravují žáky, na to na, aby byli zodpovědnými a svobodnými osobnostmi, k respektu k druhým, řídili se pravidly slušného chování. Žáci by si měli uvědomit své povinnosti, měli by být schopni se postavit proti násilí. Žák chápe společenské normy, zákony a zná své povinnosti ve škole i mimo ni.

Dokáže se zachovat zodpovědně v určitých situacích, pomáhá a respektuje druhé. Je nápomocný v krizových situacích, umí ocenit tradice, kulturu, umělecká díla a sportovní aktivity. Snaží se dělat vše v zájmu zdraví a rozvoje společnosti. (RVP ZV, 2023, s.12)

2.3.6. Kompetence pracovní

Pomáhají žákům poznávat a rozvíjet schopnosti a uplatňovat vědomosti a dovednosti při práci. Žák na konci základního vzdělávání umí používat bezpečně materiály, nástroje, plní závazky a dodržuje určitá pravidla. Při pracovních činnostech dodržuje veškeré zásady bezpečnosti, ochrany zdraví svého i ostatních, životního prostředí. V jednotlivých vzdělávacích oblastech využívá získaných znalostí a zkušeností pro profesní zaměření. Žák se orientuje v základních aktivitách, které jsou potřebné k realizaci a podstatě podnikání. Snaží se o vlastní rozvoj a věnuje se přípravě na budoucnost. (RVP ZV, 2023, s.13)

2.3.7. Kompetence digitální

Žák zvládne běžně používat digitální zařízení, které je schopný využívat při učení a zapojení do života školy, do společnosti. Sám se dokáže rozhodnout jaké technologie k čemu je použít. Umí využít digitální technologie k usnadnění práce k zefektivnění pracovních postupů pro svou práci. Volí vhodné postupy, spravuje data informace, je schopný se vyjádřit za pomoci digitálních prostředků, seznamuje se také s novými technologiemi. Důležité je také zmínit negativní dopad na tělesné a duševní zdraví spojené s rozvojem digitálních technologií. (RVP ZV, 2023, s.13)

2.4. Vzdělávací oblasti

„Obsah vzdělávání v RVP ZV je koncipován do širěji pojatých vzdělávacích oblastí, což umožňuje i jiná pojetí strukturace obsahu, než je členění do tradičních učebních předmětů.“
(Spilková a kol.,2005, s.24)

Vzdělávací obsah základního vzdělávání je v RVP ZV rozčleněn do devíti vzdělávacích oblastí, které jsou tvořeny jedním nebo více vzdělávacími obory:

- **Jazyk a jazyková komunikace** (Český jazyk a literatura, Cizí jazyk, Další cizí jazyk)
- **Matematika a její aplikace**
- **Informatika**
- **Člověk a jeho svět**
- **Člověk a společnost** (Dějepis, Výchova k občanství)
- **Člověk a příroda** (Fyzika, Chemie, Přírodopis, Zeměpis)
- **Umění a kultura** (Hudební výchova, Výtvarná výchova)
- **Člověk a zdraví** (Výchova ke zdraví, Tělesná výchova)
- **Člověk a svět práce**

(RVP ZV, 2023, s.14)

Charakteristika vzdělávacích oblastí vyjadřuje postavení a význam oblastí v základním vzdělávání, charakterizuje obsah jednotlivých vzdělávacích oborů. Vymezená je v této části také návaznost mezi obsahem učiva prvního a druhého stupně základního vzdělávání. Cílové zaměření vzdělávací oblasti vymezuje, k čemu je žák veden prostřednictvím vzdělávací oblasti, aby dosahoval klíčových kompetencí. Škola si pak na základě cílového zaměření vzdělávací oblasti stanovuje vzdělávací postupy jednotlivých předmětů v ŠVP. Vzdělávací obsah jednotlivých oborů jsou tvořeny očekávanými výstupy. První stupeň je členěn na první období (1-3. ročník) a na druhé období (2-5.ročník).

2.5. Člověk a zdraví

Ráda bych se věnovala kapitole člověk a zdraví, která zahrnuje dvě oblasti výchovu ke zdraví a tělesnou výchovu. Především bych se ráda věnovala tělesné výchově a sportu, na které má práce nejvíce cílů. Zdraví člověka je bráno jako celkově vyvážený stav fyzické, duševní a sociální pohody.

Ovlivňuje ho mnoho aspektů, životní styl, kvalita životního prostředí, kvalita mezilidských vztahů, bezpečí atd. Vede žáky k praktickým dovednostem, učí se je využívat a aplikovat k běžném životě. Jde o to, aby žáci poznávali sami sebe, dokázali posílit vlastní zdraví, pochopili její hodnotu a také rizika. Důležitý je důraz na praktické dovednosti v modelových situacích a následná aplikace v běžném životě školy. Kladen důraz je také na samostatnost žáka, jeho jednání, zodpovědné rozhodování spojené s činnostmi v oblasti zdraví. Vzdělávací oblast je vymezena ve dvou vzdělávacích oborech Výchova ke zdraví a Tělesná výchova. (RVP ZV, 2023, s. 90)

2.5.1 Výchova ke zdraví

Tento vzdělávací obor je zaměřen především na prevenci, ochranu zdraví, upevňování hygienických návyků a předcházení úrazům. Vede žáky k ochraně zdraví, aktivnímu rozvoji, k tomu být za ně odpovědný. Žáci jsou vedeni ke zdravému životnímu stylu, k jeho uplatňování a osvojování chování v rizikových situacích. Věnuje se také mezilidským vztahům spojený se sociální a osobnostní výchovou. Žáci prohlubují poznatky o vztazích mezi lidmi, v rodině, partnerských vztazích, manželství, ve škole a mezi vrstevníky. (RVP ZV, 2023, s. 91)

Vybrala jsem pár očekávaných výstupů, které jsou v části výchova ke zdraví obsaženy: „*Žák respektuje přijatá pravidla soužití mezi spolužáky i jinými vrstevníky a přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v komunitě. Žák respektuje význam sexuality v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a pozitivními životními cíli, chápe význam zdrženlivosti v dospívání a odpovědného sexuálního chování.*“ (RVP ZV, 2023, s. 92) Mezi výstupy výchovy ke zdraví patří například, že žák chápe význam dobrého soužití mezi vrstevníky i členy rodiny. Uvědomuje si základní životní potřeby a jejich naplňování ve shodě se zdravím. Žák projevuje zdravé sebevědomí a preferuje ve styku s vrstevníky pozitivní životní cíle, hodnoty a zájmy. Dále uplatňuje osvojené sociální dovednosti při kontaktu se sociálně patologickými jevy.

Mezi učivo a průřezová témata patří vztahy mezi lidmi, jako kamarádství, partnerství, zároveň i rodina, škola, vrstevníci. Dále různé životní změny během dětství, puberty, sexuálního dospívání a problémy s nimi spojené, promiskuita, těhotenství a rodičovství u mladistvých. Zahrnuje i zdravý způsob života, péči o zdraví, zásady zdravého stravování, duševní a tělesnou hygienu, ochranu před chorobami, úrazy a jejich prevenci. Důležitá je i první pomoc a její základy, jak doma, v dopravě, tak i při sportu. Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence, stres, posilování duševní odolnosti, závislosti, trestná činnost, dopink se sportu. Dále násilí, zneužívání, šikana, sexuální kriminalita, komunikace, bezpečné chování s vrstevníky a cizími lidmi, dodržování pravidel, bezpečnost a ochrana zdraví, vliv a působení reklamy. Součástí učiva by měla být hodnota a podpora zdraví, jeho složky, nemoci a osobnostní a sociální rozvoj.

Především vztah k sobě samému, k druhým, zvládání problémových situací, sebereflexe a psychohygienu. Mezilidské vztahy, empatie, respekt k sobě, i k ostatním. (RVP ZV, 2023, s. 94)

2.5.2 Tělesná výchova

Tento vzdělávací obor je zaměřen na veškeré pohybové aktivity, možnosti a zájmy. Napomáhá k všestrannému rozvoji, zvýšení pohybových schopností, dovedností, vede k posílení tělesné zdatnosti, duševní a sociální pohodě. Tělesná výchova směřuje žáky ke zdravému životnímu stylu, snaží se, aby měli kladný vztah celkově ke sportu a zvyšovala psychickou odolnost vůči negativním vlivům. Napomáhá žáky vést ke spolupráci, zodpovědnosti, odvaze, schopnosti respektovat pokyny atd. Důležitá je podpora zdraví, ochrana života, regenerace a osvojování si pohybových dovedností. Také motivační hodnocení žáků, zlepšování výkonů a posouvání cílů. Dále rozpoznávání pohybového nadání, s tím spojené hodnocení výkonů žáků. Tělesná výchova také bere ohled na žáky se zdravotním oslabením, pro ty jsou preventivně využívána speciální vyrovnávací cvičení, nutný je individuální přístup k žákům, podle jejich tělesné i mentální zdatnosti. Zdravotní tělesná výchova vede žáky k poznání jejich oslabení, tyto žáci potřebují více spontánních cílených pohybových aktivit než zdravé děti. Zařazovány jsou speciální cvičení, relaxační pohybové techniky, plavání. Pohybové aktivity by měli prolínat také i do jiných oblastí výchovy zařazením například tanečních prvků, rozvíček a jiných pohybových her a zařazování i různých volitelných předmětů. (RVP ZV, 2023, s. 91)

Vzdělávání v této oblasti vedou především k rozvoji klíčových kompetencí. Vede žáky k utváření životních hodnot, poznávání zdraví, k pochopení tělesné, duševní a sociální pohody. K utváření vlastních názorů a rozhodování, co je zdravé, zdraví prospěšné a co naopak škodí a ohrožuje. Důležité je pro ovlivňování zdraví osvojení preventivních postupů, způsob rozhodování, podpora a ochrana zdraví. Také je vede k propojování zdravých mezilidských vztahů, morálním a etickým postojům. Žák chápe svou zdatnost, fyzický vzhled a duševní zdraví k budoucí volbě životního partnera, povolání atd. Umí se vypořádat s rizikovými situacemi a řešit mimořádné události s nimi spojené. (RVP ZV, 2023, s. 91)

Ráda bych sem také zařadila očekávané výstupy jednotlivých období pro tělesnou výchovu.

První stupeň: „*Žák spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti*“, „*Spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti*“ (RVP ZV, 2023, s. 95) Patří sem týmová spolupráce při pohybových činnostech a soutěžích, zásady hygieny a její návyky, bezpečnost při sportu, žák reaguje na povely, pokyny. Hlavně se snaží o zlepšení samostatnosti a o úroveň zdatnosti žáků, vytváření různých variant pohybových her a bezpečného chování. Žák dokáže reagovat správně například na úraz spolužáka, umí zhodnotit své vlastní cvičící výstupy, ale zvládne ohodnotit i pohybové výkonu svých spolužáků. Dodržuje pravidla soutěží, umí upozornit na nedostatky, popřípadě na přestupky proti pravidlům. Dokáže se porovnat a změřit si své výkony s předešlými výsledky, zvládá plavecké dovednosti, její hygienu a techniku. Do učiva spadají činnosti ovlivňující zdraví, význam pohybu, režim, délka,

intenzita, příprava a regenerace po zátěži, protahování. Žáci se učí správnému držení těla, koordinaci, rychlosti, výdrži, síle, umí zvolit správné oblečení, obuv pro sport. Jsou informováni o bezpečnosti, manipulaci s pomůckami, náradím a první pomoci. Mezi dovednosti patří pohybové hry, základy gymnastiky, kondiční cvičení, rytmické cvičení, tanec, základy atletiky, běh, skok do dálky, výšky, hod míčkem atd. Dále turistika, pobyt v přírodě, terénní chůze a cvičení, táboření, ochrana přírody, které bývají většinou součástí školních výletů a pobytů na školách v přírodě. Zahrnují se i zimní sporty jako lyžování, bruslení, jejich základní technika a hry. Podporu pohybového učení zastává hlavně komunikace v tělesné výchově, názvosloví, signály, povely, pravidla, zásady hry fair play a měření výkonů. (RVP ZV, 2023, s. 97)

Druhý stupeň: Mezi očekávané výstupy patří *„Žák usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti; z nabídky zvolí vhodný rozvojový program, „Aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem“* Zahrnuje samostatnost v přípravě před pohybovým cvičením, žák odmítá škodlivé látky, drogy, které jsou proti sportovní etice. Žáci se chovají bezpečně v neznámém prostředí, v přírodě, na cizích sportovištích, dokážou předvídat úrazy a orientují se v základech první pomoci (RVP ZV, 2023, s. 98) Učivo obsahuje rekreační, ale výkonnostní sport, kondiční programy, rozvoj zdatnosti, prevenci zatížení, kam spadá relaxační a kompenzační cvičení. Dále i výše zmíněná hygiena a bezpečnost činností, první pomoc, ošetření poranění, pomoc spolužákům. Mezi očekávané výstupy patří individuální předpoklady osvojených dovedností, žáci je používají při hrách, soutěžích, umí posoudit nedostatky. Učivo se zaměřuje na netradiční pohybové aktivity, gymnastika, přeskoky, akrobacie, s náčiním, rytmické cviky s hudbou, tanec, úpoly, základy sebeobrany, karate, judo. Do atletiky spadá vytrvalý, rychlý běh, skoky před překážky, do dálky, výšky, vrh koulí, hod míčkem, granátem. Turistika a pobyt v přírodě, bezpečnost v silničním provozu, táboření, orientační běh, přežití v přírodě, její ochrana, postavení přístřešku a jiné turistické akce. Plavecká výuka, záleží podle školy, žáci musí nejprve projít základy plaveckých dovedností, dále pak zahrnuje plavecké techniky a vytrvalost. Mezi zimní sporty je zde lyžování, snowboarding a lední bruslení, běžecké lyžování, sjezdové, jízda na snowboardu, na vleku, bezpečnost na horách atd. (RVP ZV, 2023, s. 98)

Žáci užívají osvojené názvosloví, naplňují školní podmínky jako pomoc handicapovaným, čestné soupeření, respektují opačné pohlaví. Žáci se zvládnou domluvit na společné taktice při soutěžích, aby jejich družstvo uspělo, umí ohodnotit své i cizí výkony. Zvládají také připravit a zorganizovat jednoduché soutěže, závody a turistické aktivity. Naměřená data umí zpracovat a odprezentovat.

V průřezovém učivu je důležitá komunikace, názvosloví TV, povely, gesta, značky, historie sportu, olympismus, pravidla her, zásady, jednání a chování v jednotlivých prostředích, měření výkonů a jejich vyhodnocování. (RVP ZV, 2023, s. 99)

Pod tělesnou výchovu spadá také zdravotní tělesná výchova, je nabízena žákům druhé a třetí zdravotní skupiny vyučující v samostatných vyučujících hodinách. Je rozdělena na první a druhý stupeň a na jednotlivá období, která obsahují určité očekávané výstupy. V prvním stupni žák zvládá správné držení těla v jednotlivých polohách při cvičení, i s vlastním handicapem se dokáže zapojit do jednoduchých speciálních cvičení. Zvládá a koordinuje techniku cvičení podle učitele a podle obrazu v zrcadle, dokáže si říct, pokud by pro něj bylo něco příliš náročné s jeho oslabením. Učivo obsahuje speciální cvičení, základní polohy, techniky pro samostatné cvičení žáků, zásady správného držení těla, dechová cvičení, správné zvolení obuvi a oblečení. V druhém stupni žák zařazuje do režimu speciálně vyrovnávací cvičení, která souvisejí s jejich jednotlivým oslabením, snaží se o vytrvalost a cílevědomost. Zároveň se vyhýbají sportům a aktivitám, které by jejich stav a handicap mohly zhoršit po případně nepomohly ke zlepšení. Učivo obsahuje základní pojmy, druhy oslabení, příčiny, důsledky, prevenci, nevhodná cvičení. Speciální cvičení se rozděluje na tři části: oslabení podpůrně pohybového systému, kam spadají poruchy funkce svalů, páteře, stavby dolních končetin. Napomáhá relaxace, správné držení hlavy, protažení bederních a prsních svalů, rotační cvičení, posilování svalstva a cvičení pro uvolnění páteře. Oslabení vnitřních orgánů, oběhového, endokrinního, dýchacího systému a obezita, ke zlepšení pomáhají dýchací cvičení, brániční, koordinační cvičení pro lepší rovnováhu. Oslabení smyslových a nervových funkcí, jako zrak, sluch, pomáhá cvičení s hudebním doprovodem, vnímání rytmu, orientace v prostoru a zrakové vnímání. (RVP ZV, 2023, s. 100, 101)

3. Školní vzdělávací program

V další kapitole bych se ráda věnovala školnímu vzdělávacímu programu, jeho obecnému pojetí, charakteristice, tvorbě a celkově jeho obsahu. Vzhledem k cíli práce o zmapování a porovnání ŠVP vybraných škol jsem se na úvod zaměřila nejprve na jeho obecnější rysy.

„Vzhledem k velice širokému určení dokumentu si zařízení podle svého charakteru, velikosti a místních podmínek stanoví priority adresnosti svého ŠVP – aniž by se však opomněly náležitosti, které by měly z dokumentu vyčíst ostatní uživatelé.“ (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2011, s.158)

Školní vzdělávací program je základní dokument tvořený podle Školského zákona 561/2005 Sb. Je tvořen na základě rámcového vzdělávacího programu jednotlivých oborů, zároveň tvoří školní úroveň celkového vzdělávání. Pro tvorbu ŠVP je důležité pochopení a znalost všech částí RVP, vychází z klíčových kompetencí a všeobecných cílů rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání. Je tvořen přímo na míru každé škole podle určitých podmínek, zaměření školy a formy vzdělávání, kterou chtějí svým žákům nabídnout. Na tvorbě programu se podílí kolektiv pedagogických zaměstnanců každé školy společně s vedením, je vydán a schvalován ředitelem školy. Školní vzdělávací programy musí být veřejné přístupné dokumenty, školy je mají většinou vyvěšené na svých webových stránkách, popřípadě na vyžádání je možné si ho od vedení nechat zaslat. Důležitý je přístup a spolupráce jednotlivých spolupracovníků při vytváření ŠVP, chuť se na něm podílet společně a vytvořit program, který bude srozumitelný nejen pro učitele, ale i žáky a jejich rodiče. Při tvorbě ŠVP se mění zastaralé formy vyučování, které jsou nahrazovány novějšími a modernějšími. Nápomocný pro učitele může být i manuál pro tvorbu školních vzdělávacích programů pro základní vzdělávání, který je vydán VÚP v Praze 2005. Nebo Metodická příručka pro učitele, určená pro tvorbu a administraci školních vzdělávacích programů vydané Českou školní inspekcí. Které napomáhají s návodem, tvorbou a zkvalitněním dokumentů, záleží na profilaci školy a na počtu vyučovacích hodin jednotlivých předmětů.

3.1. Plán tvorby ŠVP ZV

Manuál pro tvorbu ŠVP obsahuje celkem čtyři roviny, proč ho vytvářet. Prvním důvodem je legislativní rovina, která vyplývá ze zákonné povinnosti vytvořit ŠVP. Dle zákona je podle státem stanovených pravidel nutné vytvořit vlastní vzdělávací program pro určitou školu. Směřují ke zkvalitnění výuky žáků, zlepšení pedagogické činnosti a výsledků vzdělávání. Druhým důvodem je pedagogická rovina, vede k propojení a příležitost vzdělávání jednotlivých učitelů, ti skrz tvoření ŠVP realizují své představy, nápady a zkušenosti o průběhu vzdělávání. Domlouvají se na postupech k realizaci vzdělávacích obsahů, mohou pozměnit zastaralejší metody za novější a program tak zdokonalit. Třetím důvodem je evaluační rovina, sebehodnocení činnosti školy, pravidelné hodnocení žáků a školy, podávání zpětné vazby. Mělo by vést i k dalším efektivním změnám ve vzdělávání.

Čtvrtým důvodem je společenská rovina, ta slouží především k propagaci školy, k profilaci podle zájmů a požadavků rodičů i žáků. Jde o prosazení nabídky školy veřejnosti, ta má právo vědět co škola dělá, na co se zaměřuje a co nabízí., (Jeřábek, Tupý, VÚP Praha, s. 8,9)

Pro snadnější tvoření ŠVP je dobré zvolit hlavního koordinátora tvorby ŠVP, většinou to je někdo z vedení školy jako ředitel, zástupce, někdo, kdo školu dobře zná a orientuje se v problematice. Měl by to být pracovník schopný týmové práce, mít přirozenou autoritu, umět plánovat, řídit, organizovat, a hlavně dobře zná pedagogický sbor. Koordinátor by měl být schopný těchto činností, jako motivace ostatních, umět časově rozvrhnout tvorbu ŠVP, podílet se na vytvoření týmu, řídit učitele a jejich skupinovou práci, kontrolovat průběžné kroky, upravovat nedostatky, formulovat text a v poslední řadě umět sestavit konečnou podobu ŠVP ZV a její jednotlivé části. (Jeřábek, Tupý, VÚP, Praha, s. 20)

Při procházení školních vzdělávacích programů vybraných škol jsem si všimla, že jedna ze základních škol (ZŠ T.G.M) má v obsahu ŠVP poznamenanou právě i koordinátorku, která byla nápomocná při vytváření dokumentu. V druhé škole si ŠVP vytvářelo pouze vedení a kolektiv pedagogů bez pomoci koordinátora.

„Učitel, který se osobně účastnil tvorby ŠVP, má lepší přehled o zaměření své školy, o práci a povaze učitelů i o své pozici ve výuce. Klíčové kompetence dotváří profesní osobnost učitele-učitelé, kteří je sami mají, snadněji a příjemněji jednají, učitelé, kteří k nim umějí vyučovat žáky, jsou spokojenější sami se sebou“ (Hučinová, Jeřábek, Krčková a kol. VÚP, 2007, s.14,15)

3.2. Obsah ŠVP ZV

Při tvorbě ŠVP se vychází z RVP ZV, ta vymezuje jednotlivé části struktury, jaké náležitosti má mít, vymezují obsah dokumentu. Škola si ho pak sama zpracuje podle svých potřeb. Strukturu ŠVP tvoří následující náležitosti:

3.2.1. Identifikační údaje

K nezbytným identifikačním znakům každého školního vzdělávacího programu patří název dokumentu. Může být doplněn mottem, který charakterizuje danou školu. Z názvu nebo poznámky musí být jasné, že jde o ŠVP ZV, který je zpracován podle RVP ZV. Dále musí obsahovat název školy, adresu, zřizovatele, kontakt, datum, razítko školy a podpis ředitele. Může být uvedeno IČO, popřípadě jméno a kontakt na koordinátora, který se na ŠVP podílel. Dále se uvádí, jaký má škola vzdělávací program, především u víceletých gymnázií, jestli jde o šestiletý nebo osmiletý vzdělávací program. Dále forma vzdělávání – denní, večerní, dálkové, kombinované. (Jeřábek, Tupý, VÚP Praha, s. 24-26)

3.2.2. Charakteristika školy

Obsahuje základní informace o škole, vymezení základních charakteristických rysů. Mělo by vyplynout, co škola nabízí, její technické a materiální zázemí, jak je velká, jakou má kapacitu, kolik pojme žáků, v kolika ročnících a paralelkách výuka probíhá. Zahrnout se sem může i umístění, doprava, dostupnost, materiální a hygienické vybavení. Co má k dispozici k výuce, zázemí, vybavenost tříd, kabinetů, prostory k tělocviku, technické vybavení, jako PC, TV, zázemí pro hygienu, stravu. Zahrnuty jsou i informace o pedagogickém sboru, jako počet vyučujících, jejich kvalifikace, informace o speciálních pracovnících, jako školní psycholog, pedagog, vychovatelé, asistenci a jiní externí pracovníci. Obsaženy jsou i údaje o žácích, z kterých škol přichází, o nadaných žácích nebo sociálně znevýhodněných či zdravotně znevýhodněných. Charakteristika zahrnuje i mezinárodní spolupráci, dlouhodobé projekty, spolupráce s jinými školami, rodiči či školskou radou. (Jeřábek, Tupý, VÚP Praha, s. 27,28)

3.3. Charakteristika školního vzdělávacího programu

Zde se podrobně popíše zaměření školy, vzdělávací strategie, průřezová témata, způsoby výuky pro žáky se speciálně vzdělávacími potřebami, žáků nadaných. „*Musí být v souladu s cíli základního vzdělávání. Vyjadřuje směřování školy určitým směrem, priority školy, popřípadě svoje zaměření-profilaci. Vychází z podmínek školy, tradic školy, znalosti žáků a komunity školy a ze smýšlení a priorit pedagogů.*“ (Kratochvílová, 2006, s.27)

Vzdělávací strategie představují metody, postupy a aktivity vedoucí k rozvoji kompetencí u žáků. Obsažena je i výuka žáků se speciálními potřebami, i nadaných, i v případě, že danou školu žádají tito žáci nenavštěvují. Integraci žáků většinou zajišťuje speciální pedagog nebo asistent pedagoga společně s poradenskými zařízeními. Je možné v určitých případech stanovit individuální vzdělávací plán. (Jeřábek, Tupý, VÚP Praha, s. 31-43)

3.4. Učební plán

Obsahuje souhrn informací o organizaci vzdělávání na úrovni vyučovacích předmětů a jiných forem vzdělávání, také navazuje na ŠVP udává počet vyučovacích hodin. Ředitel školy může návrh na učební plán představit svým pedagogickým pracovníkům, učitelé o něm pak mohou diskutovat a přijít se svými návrhy a nápady na její úpravu. Zařazují se vzdělávací obsahy jednotlivých oborů, okruhů a průřezových témat a názvy jednotlivých vyučovacích předmětů. Učební plán bývá zpracovaný do tabulek, zvláště pro první a druhý stupeň. Obsahuje povinné vyučovací předměty, které jsou doplněny o nabídku volitelných předmětů v souladu s pravidly pro využití disponibilních hodin. (Jeřábek, Tupý, VÚP Praha, s. 44)

3.5. Učební osnovy

Na tvorbě učebních osnov by se měli společně podílet všichni učitelé jednotlivých předmětů, představují realizaci obsahů určitých oborů ZVP ZV do školního vzdělávacího programu. „*Samotné tvorbě učebních osnov by však mělo předcházet seznámení se a zamyšlení nad vzdělávacími oblastmi.*“ (Kratochvílová, 2006, s.48)

V učebních osnovách je zahrnutý název vyučovacího předmětu, charakteristika vyučovacího předmětu a vzdělávací obsah vyučovacího předmětu. Je možný, že vyučovací předmět na prvním a druhém bude mít jiný obdobný název. Například na prvním bude pouze Tělesná výchova a na druhém ponese předmět název Tělesná výchova a sport. (Jeřábek, Tupý, VÚP Praha, s. 55-60)

3.6. Hodnocení žáků a autoevaluace školy

Hodnocení žáků probíhající ve škole je součástí vzdělávacího procesu, učitel ji ve výuce provádí během roku průběžně. Cílem je dát žákům zpětnou vazbu, toho, jak se jim v určitých předmětech daří, co zvládají, v čem je potřeba se zlepšit a na co si dát pozor. Poradí, jak postupovat při nedostatcích, žáci by se neměli navzájem srovnávat a rozdělovat na úspěšnější a méně úspěšné. Posilování motivace je pomocí známek pro zefektivnění motivace by mělo být hodnocení co nejmírnější. Nově se po zavedení vlastní tvorby ŠVP ZV učitelé mohou v hodnocení žáků sami realizovat. Rozdílné způsoby hodnocení mohou být zvláště na prvním i druhém stupni. Způsoby hodnocení si každá škola stanovuje podle podmínek, může být hodnocení známkou, slovní hodnocení, bodové či procentuální, nebo jejich kombinací. Škola si může určit okruhy, v kterých chce evaluaci provádět, například práce učitelů, materiální, technické podmínky, vedení školy, individuální vzdělávací potřeby, spolupráce s rodinou žáků apod. (Jeřábek, Tupý, VÚP Praha, s. 72-80)

4. Školní vzdělávací programy vybraných škol

V této části bych se ráda zaměřila na Školní vzdělávací programy dvou základních škol, které jsem si pro srovnání vybrala. Jako první běžnou základní školu jsem si vybrala Základní školu Písnická v Praze 12, kam jsem sama před několika lety chodila. A druhou školu pro srovnání s rozšířenou výukou sportu jsem si vybrala Základní školu T. G. Masaryka v Praze 12, kterou navštěvovala moje sestra. Takže obě dvě školy znám také i z osobní zkušenosti.

4.1. Základní škola Písnická v Praze 12

Základní škola Písnická v Praze 12 je sídlištní škola střední velikosti, rozprostírá se v prostředí s dobrou dopravní dostupností. Je otevřena od roku 1980 s prvním až devátým ročníkem, školu navštěvují převážně děti z okolí, celkem okolo 460 žáků. V obou ročnících, jak na prvním i druhém stupni se vyučuje ve dvou paralelních třídách, průměrně je v jedné třídě okolo 25 žáků. Výuka probíhá ve dvou budovách, které jsou v blízkosti vedle sebe. V menším objektu jsou ve čtyřech třídách umístěny první a druhé ročníky a čtyři třídy školní družiny. Výuka třetích až devátých ročníků probíhá v hlavní budově, kde je k dispozici celkem 17 tříd, počítačová učebna, školní knihovna, dílna a kuchyňka. Některé třídy jsou vybaveny multimediální technikou a interaktivní tabulí. Učitelé mohou při výuce využívat počítač nebo tablet, také i pro komunikaci s rodiči. Ve škole pracuje okolo 35 pedagogických pracovníků včetně vychovatelek školní družiny a asistentů pedagoga. Působí zde i výchovný poradce, metodik prevence, koordinátor ICT a ŠVP. Škola poskytuje žákům všeobecné základní vzdělání, nabízí škálu volitelných předmětů, zájmových kroužků, které jsou součástí školní družiny. Tím, že je práce cílená na volnočasové aktivity, zaměřila jsem se na nabídku aktivit a kroužků, které jsou v rámci této školy žákům nabízeny. Kroužky zde zprostředkovávají externí agentury, ale uskutečňují se v prostorách školy. V nabídce jsou vědecké kroužky-věda nás baví, veselá věda, výtvarné umění, dramatický kroužek, psaní všemi deseti, malý režisér, také pak šachový kroužek a angličtina. Škola také pořádá různé mimoškolní turnaje i pro žáky jiných základních škol v okolí.

Lákavé mohou být exkurze, výstavy, školy v přírodě, lyžařské kurzy, zahraniční zájezdy, kurzy plavání a jiné. Škola spolupracuje i s mezinárodními projekty např. Edison, kdy přijíždí zahraniční studenti přednášet v angličtině. Podporuje také projekt „Adopce na dálku“. Motto školy je „Společná cesta“, kdy společně s žáky a rodiči se škola zaměřuje na cíle vedoucí k celoživotnímu vzdělávání a k osvojování cílových kompetencí. Škola klade důraz na výuku cizích jazyků, kurzy anglického jazyka pro 1. a 2. ročníky, od šesté třídy si žáci mohou zvolit druhý cizí jazyk (NJ, FJ, RJ), jako samostatný předmět je v 5. a 6. třídě vyučována informatika. ŠVP se také zaměřuje na rozvoj klíčových kompetencí žáků, například pracovní, komunikativní, sociální apod. Kompetence jsou podrobněji popsány výše v kapitole 2.3., vychází z RVP ZV. Škola se také snaží zapojit do vzdělávání žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, spolupracuje s rodiči a poradenským zařízením v rámci

individuální integrace. Stejně tak škola podporuje nadané žáky, jsou jim věnovány samostatné složitější úkoly či práce na projektech a olympiádách (ŠVP ZŠ Písnická, s. 7-16)

Protože je má práce zaměřená hlavně na sport, tak se v další podkapitole budu věnovat tělesné výchově na této škole.

4.1.1. První stupeň a předmět Tělesná výchova

Tělesná výchova se jako předmět vyučuje ve všech ročnících jako samostatný předmět. Všechny ročníky prvního stupně mají tělocvik dvě hodiny týdně. V budově školy jsou k dispozici dvě tělocvičny, venkovní areál, fotbalové a atletické hřiště. Žáci sportují ve vhodném oblečení a obuvi, využívají dostupná nářadí a vybavení. Sportovní aktivity zajišťují i kroužky v rámci školní družiny.

1. ročník

Do učiva spadá pohyb pro rozvoj zdraví, děti ve učí zásady bezpečného pohybu, první pomoc. Umí zvolit vhodné oblečení, učí se povelům, přípravě a úklidu nářadí, správnému držení těla a protahování. Také jsou zařazovány pohyby paží, nohou, cvičení rovnováhy, výskoky, přeskoky a cviky s hudbou. Žáci reagují na povely jako pozor, pohov, rozchod a jsou schopni se seřadit do zástupu, podle učitele opakují jednoduché cviky. Zařazovány jsou i různé hry, hod míčkem, soutěže, skok snožmo, jednoduché tance, přetahování a atletika. Žáci zvládají spolupracovat se spolužáky a jednat v duchu fair play. Součástí je i turistika a vycházky, orientace v terénu a dodržování slušného chování.

2. ročník

Obsah učiva je hodně podobný jako u prvního ročníku. Žáci dodržují zásady hygieny, dodržují pravidla bezpečného chování, adekvátně reagují na úraz spolužáka, jsou schopni se rozcvičit a protáhnout. Zvládají cvičení s náčiním, na žebřinách, kotoul vpřed, válení „sudů“, přejít lavičku bez podpěry, prolézání. Zvládají skok do dálky, snožmo, hod míčkem, chytit ho oběma rukama a uvědomují si nebezpečí, kterému se snaží předcházet. Dokážou popsat určité druhy nářadí, vyjmenovat základní pojmy, povely, signály. Zařazen je i pobyt v přírodě a turistika.

3. ročník

Zde jsou také zařazeny zásady hygieny, správného oblečení a bezpečnosti, první pomoci. Učivo obsahuje gymnastiku, cviky s hudbou, jednoduché tance jako mazurka nebo polka. Žáci zvládají přelézání, ručkování, chůze po lavičce a seskok, výskok na švédskou bednu atd. Dále se ve třetím ročníku rozšiřuje atletické cvičení, běh na 50 metrů, v terénu s přírodními překážkami, hod na cíl, přetahování, přetlačování. Ve třetí třídě je také výuka plavání, děti se učí splývání, dýchání do vody a zásady bezpečnosti a první pomoci ve vodě.

4. ročník

Obsažená je pohybová činnost rozcvičení a po sportu řádné protažení. Žák se zvládne sám rozcvičit a předvést tři posilovací cviky na různé části těla, jeden relaxační cvik. Dodržují základní pravidla při hrách a spolupráci v týmech. Zvládají kondiční, průpravná cvičení, zařazují se sportovní míčové hry jako vybíjená, florbal, přehazovaná. Učí se driblování s míčem, přehození přes hřiště, přihrávky a hod kriketovým míčkem. Mezi základy gymnastického cvičení patří přejít kladinu, šplhání na tyči, jednoduché tance. Součástí učiva je i lyžování a bruslení, to jen ale podle možností, učí se základní technika jízdy na lyžích a bruslích. Dále je také jako v nižších ročnících zařazená turistika a pohyb v přírodě, kam spadá orientace podle mapy, kompasu a busoly. Ve čtvrté třídě žáci také navštěvují hodiny plavání, kde se učí techniky jako prsa, kraul, znak.

5. ročník

Před nástupem jsou se žáci schopni samostatně rozcvičit, protáhnou, zahřát se. Žáci jsou schopni odpovědět na to proč se rozcvičujeme, k čemu jsou dobré relaxační protahovací cviky. Dokážou si vybrat správný sportovní úbor k jednotlivým aktivitám, uplatňují pravidla hygieny, dodržují bezpečnost v šatnách a umývacích prostorech. Každý je schopný ukázat čtyři posilovací cviky různých částí těla a dva relaxační cviky. Učí se sportovním hrám, basketbalu, kopané, přehazované, driblují na místě i v pohyb, přehazují míč přes hřiště. Žáci jsou schopni poukázat na přestupky proti pravidlům při soutěžích, zvládnou přejít přes kladinu bez pomoci a vyšplhat 3 m po tyči. Zvládají turistické pochody přiměřené věku žáků, orientují se v turistických značkách, dodržují bezpečnost v dopravních situacích. (ŠVP ZŠ Písnická, s. 103-113)

4.1.2. Druhý stupeň a předmět Tělesná výchova

V každém ročníku druhého stupně se tělocvik vyučuje dvakrát týdně, stejně tak jako na prvním stupni. Od druhého stupně jsou žáci rozděleni do skupin podle pohlaví, na chlapce a dívky a každá z nich má svého učitele/ učitelku. Výuka tedy probíhá ve dvou tělocvičnách nebo na venkovním areálu, hřišti. Pro žáky sedmých tříd je pořádaný lyžařský a snowboardový výcvikový kurz. Mohou se ho také pro velký zájem účastnit i žáci vyšších ročníků. Výuka se zaměřuje na rozvoj pohybových dovedností, ochranu zdraví a potřeby pro zdravý způsob života. Učitelé vedou žáky k poznávání cílů pohybových aktivit, k používání názvosloví a sebedůvěře. Upozorňuje na nebezpečné, problémové situace a nachází jejich vhodné řešení. Důležitá je zodpovědnost žáků za své činy a rozhodnutí, vyvarování se chyb a nalézání správné cesty. Žáci jsou vedeni k plánování, komunikaci, dodržování pravidel slušného chování, toleranci a ohleduplnosti ke spolužákům. V ŠVP je tělesná výchova druhého stupně rozdělena na dvě období: 6.-7. ročník a 8.-9. ročník. (ŠVP ZŠ Písnická, s. 283-284)

6.- 7. ročník

Žáci se zvládnou samostatně připravit na jednotlivé pohybové činnosti, řídí se pokyny učitele a chovají se bezpečně v prostorách tělocvičny a školního hřiště. Provádí přípravu a úklid náradí, vyznají se v rolích, kdo je soupeř, divák, rozhodčí. Žáci nosí vhodné sportovní oblečení a obuv, dokážou předvídat úrazům a nebezpečným situacím. Při lehčích úrazech jsou schopni zvládnout první pomoc. Žáci chápou účinnost jednotlivých cviků, kondiční programy a manipulaci se zatížením. Samostatně ovládají několik pohybových, tvořivých a představitivých her. Učební plán obsahuje kontaktní hry, koordinační hry, gymnastiku, akrobacii, rytmické a kondiční činnosti. Žáci jsou schopni zvládnout kotoul vzad a vpřed, přeskoky přes kozu, skoky na trampolíně, cviky na hrazdě a kladině. Zařazeny jsou cviky s hudebním doprovodem, techniky tanců, držení těla, skoky přes švihadlo. Dále šplh na laně, tyči, základy úpolových sportů, cviky na lavičkách, žebřinách atd. Součástí je také atletika-běh, rychlý a vytrvalý, skok daleký a hod míčem. Hry s míčem, basketbal – driblíng, přihrávky, skoky, podle pohlaví také fotbal, florbal u chlapců a u dívek spíše přehazovaná, vybíjená a volejbal. Žáci rozdělují sporty na kolektivní a individuální, hrají fair play a snaží se podat co nejlepší výkon. Zvládají pobyt v přírodě, táboření, chůzi v náročnějším terénu, pohybové hry v přírodě a cykloturistiku. V sedmé třídě je pak pořádán lyžařský výcvikový kurz, kde se probírá základní technika jízdy na lyžích a snowboardu, bezpečnost na horách a při zimních sportech. (ŠVP ZŠ Písnická, s. 285-289)

8. -9. ročník

Dílčí výstupy a učivo je hodně podobné jako pro šestý a sedmý ročník. Žáci nosí na sport vhodné oblečení, rozlišují role ve sportu, dokážou se samostatně připravit a rozcvičit. Zvládají přípravu a úklid náradí, osobní hygienu, předvídají úrazům a nebezpečným situacím, kladně ocení sportovní výsledek. Ovládají samostatně několik her, posilují týmového ducha hrají vždy fair play. Vytváří správné držení těla, rozpoznají estetické a neestetické provedení pohybu. V osmém a devátém ročníku je stejně jako u předchozích je zařazena atletika, gymnastika, kontaktní hry, akrobacie, navíc také cvičení na kruzích. Výuka se liší i podle pohlaví, u dívek jsou to spíše sestavy a seskoky na kladině, cviky na rovnováhu, s míči a švihadlem, technika tance a držení těla. Z míčových her pak převládá vybíjená, přehazovaná, a volejbal. U chlapců jsou to pak spíše skoky přes překážky, trampolína, cviky na hrazdě, výmyk, přešvih, shyby a míčové hry jako fotbal a basketbal. Žáci se zvládnou samostatně připravit před zahájením hodiny, vysvětlí pojem kruhový trénink a užívají naučené pojmy. Do výuky jsou zařazeny také soutěže a turnaje, žáci se chovají v zájmu vlastního týmu, důležitá je týmová podpora a spolupráce. Jako doplňkové sporty jsou zařazeny sporty jako ringo, frisbee, softbal. (ŠVP ZŠ Písnická, s. 290-294)

4.2 Základní škola T. G. Masaryka v Praze 12

Základní škola T. G. Masaryka je úplnou školou pro první až devátý ročník. Je zaměřena na rozšířené vyučování tělesné výchovy s profilací na lehkou atletiku a míčové hry od 6. ročníku. Škola je rozdělena na dvě budovy, které jsou nedaleko od sebe. Menší budovu otevřenou od roku 1986 navštěvují žáci první a druhé třídy, součástí jsou také čtyři učebny školní družiny. Součástí pavilonu je i venkovní hřiště, hřiště na volejbal a doskočiště s umělým travnatým povrchem. V budově je celkem šest tříd, tělocvična, sborovny a kabinety. Děti mají k dispozici herní koutek, hřiště a za pěkného počasí i atrium. Hlavní budovu, která je otevřena od roku 1938 navštěvují žáci od třetí do deváté třídy. V budově je také jedna učebna školní družiny, součástí je také i samostatná školní jídelna, kterou navštěvují i žáci nedaleké ZŠ K Dolům. Kapacita školy je celkem okolo 555 žáků. Je zde také knihovna, prostor pro školní klub, celkem osmnáct tříd, osm kanceláří, kabinetů a sborovna. V areálu je také samostatná budova tělocvičny se dvěma sály, šatnami a umývárny. Součástí je také venkovní areál s volejbalovými hřišti a hřišti s umělým a gumovoasfaltovým povrchem. Součástí pedagogického sboru je ředitelka, zástupkyně ředitelky, statutární zástupkyně a další učitelé včetně výchovného poradce, metodičky prevence, vychovatelky školní družiny a asistentů pedagoga. Pedagogický sbor tvoří muži i ženy, s převahou spíše žen. Školu navštěvují nejčastěji žáci ze spádového sídliště a vilové oblasti, ale i z širší oblasti Prahy 12. Podílí se na krátkodobých a dlouhodobých projektech jako Paměti národa, Příběhy našich sousedů, kde žáci zpracovávají vyprávění pamětníků o jejich vzpomínkách. Škola je především zapojena do projektu Ekoškola v rámci centra TEREZA, žáci se učí o environmentálních tématech, třídění odpadu, ochraně životního prostředí. Ve škole byl založen Školní sportovní klub, která spadá pod Asociaci školních sportovních klubů. Dále se škola zapojuje do projektů jako Kurz výchovy ke zdraví, Ochrana člověka za mimořádných situací, Ovoce, zelenina a mléko do škol. Škola organizuje sportovní soustředění, školy v přírodě, jazykové výjezdy do zahraničí a lyžařské výcvikové kurzy. Pořádá také akce jako Den otevřených dveří s kulturním doprovodem dětí, vánoční jarmark a sportovní odpoledne. Pro všechny ročníky jsou nabízeny různé kroužky, hlavně v rámci školní družiny nebo z různých agentur. Nabízí například spolupráci s Domem dětí a mládeže na Praze 12. (ŠVP ZŠ T.G. Masaryka s. 6-9)

Cílem školy je připravit žáky pro další vzdělávání, k rozvoji schopností a dovedností, sebehodnocení, vytvoření zdravého sebevědomí a zodpovědnému přístupu ke vzdělávání. Žákům je poskytován prostor pro vyjadřování, mohou se podílet na chodu školy, v rámci školního parlamentu. Od šesté třídy mají žáci možnost si vybrat studium s rozšířenou výukou lehké atletiky a míčových her. Pro zbývající žáky, kteří nemají zájem o více sportu, škola nabízí jiné nespportovní předměty. Škola klade důraz na sportovní aktivity, pohybový rozvoj žáků a vede je ke kvalitnějšímu využívání volného času. Důležitá je podpora, zdravý životní styl, duševní hygiena, zdravá soutěživost a dodržování

pravidel a norem. Součástí ŠVP je také popsání strategie klíčových kompetencí, které vychází z RVP ZV, jsou podrobněji popsány výše v kapitole 2.3.

Pro výuku žáků se speciálně vzdělávacími potřebami škola spolupracuje se školským poradenským zařízením, výchovným poradcem, pedagogem a asistentem pedagoga. Je jim zajištěn plán pedagogické podpory, který sestavuje společně výchovný poradce, třídní učitel s učitelem předmětu, kterého se omezení týká. V případě, že se obtíže nedají řešit, je žákovi a jemu zákonnému zástupci doporučeno navštívit školské poradenské pracoviště. Poté je možné stanovit Individuální vzdělávací plán, který zpracovává třídní učitel společně s výchovným poradcem a ředitelem na základě posudku od pedagogicko-psychologické poradny. Škola bere ohled také na žáky se zdravotním postižením, zdravotním znevýhodněním a sociálním znevýhodněním. Při klasifikaci je přihlíženo k postižení, v případě zdravotních problémů může být žák na žádost rodiče z předmětu uvolněn. Musí ale dodat lékařské potvrzení. Cizince, kteří neovládají český jazyk, je možné v prvním pololetí po nástupu do školy neklasifikovat. V pozdější klasifikaci se vychází hlavně z toho, co žák zvládl a v čem se zlepšil. Pro nadané a mimořádně nadané žáky je možné vypracovat PLPP. Žákům nadaným ve sportu a součástí svazu je možnost nabídnout také IVP. Mimořádně nadané žáky je možné zařadit do vyššího ročníku, jsou jim zadávány složitější úkoly, po případně také zřízen IVP, v rámci, kterého je možné účastnit se hodin žáků vyššího ročníku. (ŠVP ZŠ T.G. Masaryka s. 15-17)

V ŠVP jsou také zařazeny průřezová témata. „Průřezová témata reprezentují v RVP ZV okruhy aktuálních problémů současného světa a stávají se významnou a nedílnou součástí základního vzdělávání. Jsou důležitým formativním prvkem základního vzdělávání, vytvářejí příležitosti pro individuální uplatnění žáků i pro jejich vzájemnou spolupráci a pomáhají rozvíjet osobnost žáka především v oblasti postojů a hodnot.“ (ŠVP ZŠ T.G. Masaryka s. 18)

Osobnostní a sociální výchova: Žáci rozvíjí své studijní dovednosti, učí se plánovat svůj čas, řešit konflikty, respektovat názor ostatních, komunikovat. Jsou vedeni ke zdravému sebevědomí, soustředění a k vytváření základních hodnot.

Výchova demokratického občana: Žáci se učí přijímání pravidel, začleňují se do společnosti, znalosti pravidlům a právům. Udržují si vlastní identitu, respektují názory druhých a hledají kompromisy pro řešení problémů.

Výchova v evropských a globálních souvislostech: Žáci jsou vedeni k tradičním evropským hodnotám, přijímání světa bez předsudků, měli by si hledat samostatně informace o jiných zemích a kulturách.

Multikulturní výchova: Vede žáky ke znalostem o etnických a národnostních skupinách v ČR i Evropě, vedou je k toleranci kultur obecně, ale i u svých spolužáků cizinců. Snaží se předcházet xenofobii, diskriminaci a rasismu.

Environmentální výchova: Je přímo v rámci stejnojmenného volitelného předmětu, žáci se učí o dopadu svého chování na životní prostředí, jsou seznámeni s negativními dopady a vlivy a následné ochraně.

Mediální výchova: Je také jako vyučovací předmět, vede k digitální a čtenářské gramotnosti. Žáci jsou vedeni ke vhodnému přijímání mediálního obsahu především jako zdroj poučení a zábavy. Také je důležité se vyhnout různým vznikajícím dezinformacím.

4.2.1. Tělesná výchova na ZŠ T. G. Masaryka

Cílem předmětu tělesná výchova je komplexní vzdělávání žáků v problematice aktivního pohybu a působí na rozvoj dítěte. Obsah vzdělávání v tomto předmětu je vyučován ve všech ročnících základního vzdělávání. Tělesná výchova jako předmět probíhá v tělocvičně a ve sportovním areálu naší školy. Mezi cíle patří vést žáky k rozvoji pohybových činností, tělesné zdatnosti, sociální a duševní pohodě. Ke zdravému životnímu stylu, aktivnímu pohybu a zjišťování vlastních pohybových možností a celkově zařazení pohybových aktivit do života.

První stupeň:

Všechny ročníky prvního stupně mají tělocvik dvakrát týdně. Žáci se seznamují se základními podněty pro ovlivňování zdraví a zdravému životnímu stylu, učí se je využívat a aplikovat ve svém životě. Poznávat sami sebe, své dovednosti, posouvat své limity. Seznamují se s riziky při sportu, s ohrožujícími vlivy pro jejich vývoj a celkově zdraví. Nejdůležitější je v tělesné výchově hodnocení pomocí motivace žáků, vychází z posuzování jejich osobních výkonů, hranic a zlepšování. Součástí výuky TV žáků druhé a třetí třídy je plavecký výcvik, kde se žáci učí základní technice plavání a různým stylům jako prsa, kraul, znak, splývání atd. V rámci výuky se vyučují sporty jako gymnastika, atletika, vybíjená, fotbal, stolní tenis, šplh apod. Výuka tělocviku je také jako příprava na různé závody. (ŠVP ZŠ T.G. Masaryka s. 86)

1. - 5. ročník

Žáci se učí správné držení těla, protahování, rozcvičení před zátěží a kondiční rytmické cvičení. Spolupracují v týmových hrách při soutěžích, učí se základům hygieny, bezpečnosti v hodinách. Do výuky jsou zařazeny relaxační, průpravná a kompenzační cvičení. Učí se rychlosti, vytrvalosti a koordinaci. Učivo obsahuje základy gymnastiky, atletiky, turistiku a pobyt v přírodě. Zařazují se i různá týmová cvičení, skupinové hry, závody, cvičení na stanovištích. Žáci reagují na povely a pokyny v hodinách, učí se komunikaci, organizaci a měření pohybových dovedností. Od čtvrté třídy se žáci podílí na realizaci pohybových cvičení, jsou vedeni k větší samostatnosti a umí sami zhodnotit kvalitu své činnosti a zlepšení. Reagují na úraz spolužáka a zvládají ošetřit menší zranění a poskytnout první pomoc. Zařazeny jsou navíc i posilovací cvičení, šplh, skok, běh. Učí se

názvosloví, pravidlům jednotlivých her. Jednají v duchu fair play a dokážou sami zorganizovat lehčí soutěže. (ŠVP ZŠ T.G. Masaryka s. 427-433)

Druhý stupeň:

Všechny ročníky druhého stupně mají tělesnou výchovu také dvakrát týdně, stejně jako ročníky prvního stupně. V šestém a sedmém ročníku je ale výuka rozšířena o hodinu lehké atletiky a míčových her na čtyři hodiny týdně. V osmé a deváté třídě je to pak tři a půl hodiny týdně. Součástí tělesné výchovy je také předmět Zdravotní tělesná výchova vyučovaný jednou týdně v devátém ročníku. Výuka probíhá ve skupinách, zaměřuje se na rozvoj rychlostních, obratnostních, vytrvalostních a silových pohybových dovedností. Probíhá ve velké a malé tělocvičně a ve venkovním areálu školy, kde jsou dispozici různá hřiště. Pro žáky druhého stupně je pořádaný lyžařský kurz, kde se učí základní technice jízdy na lyžích, výuka je přizpůsobena schopnostem a dispozicím jednotlivých žáků. Výstupy pro žáky s rozšířenou výukou TV jsou uzpůsobeny jejich schopnostem, dovednostem a celkové přiměřené náročnosti. Důraz u sportovních tříd je kladen na všeobecnou sportovní přípravu se zaměřením na atletické disciplíny a míčové hry. Při výuce tělesné výchovy se rozvíjí různé kompetence například pracovní, sociální, komunikační. Při hrách především dodržování pravidel, spolupráce se spolužáky, posilování důvěry. Hodnocení výkonů žáků je motivační, vychází z posuzování a srovnávání osobních výkonů a zlepšování. (ŠVP ZŠ T.G. Masaryka s. 87)

6. -9. ročník (Tělesná výchova, Lehká atletika, Míčové hry)

Žáci se od druhého stupně aktivněji zapojují do dění pohybového režimu, samostatně provádí speciální vyrovnávací cvičení. Usilují o zlepšení své zdatnosti, chovají se bezpečně na sportovištích, v přírodě i silničním provozu. Samostatně se připraví na vyučování protáhnou se, rozcvičí. Žáci umí zhodnotit svůj výkon, ale i výkon svých spolužáků. Soupeří čestně, pomáhají slabším, respektují opačné pohlaví a chrání přírodu. Učivo obsahuje atletiku, gymnastiku, úpoly, míčové hry, cvičení s hudbou, pohybové a sportovní hry. Cvičení vyrovnávací, průpravné, relaxační, kompenzační a jiné. Žáci užívají názvosloví při hrách, znají role diváka, rozhodčího, soupeře. Zařazena je také turistika, základy orientačního běhu a lyžování. (ŠVP ZŠ T.G. Masaryka s. 434-442)

V rámci volitelného předmětu je pro sportovní třídy vyučován předmět Lehká atletika, která je v šesté a sedmé třídě vyučována jednou týdně a v osmé a deváté třídě jednou za čtrnáct dní. Druhým volitelným předmětem jsou Míčové hry, které se vyučují v šesté a sedmé třídě jednou týdně, v osmé a deváté pak jen také jednou za čtrnáct dní. Žáci jsou vedeni k bezpečnosti, zásadám jednání a chování při TV a atletických činnostech. Do výuky je zahrnuta historie a současnost sportu, kruhový trénink, odrazová, odhodová, dechová a akcelerační cvičení. Dále pak netradiční sporty, pálkové a míčové

hry. Hodiny těchto předmětů probíhají ve skupinách, jsou zaměřeny na rozvoj pohybových dovedností, rychlosti, síly a obratnosti. Výuka probíhá buď na venkovním hřišti nebo v malé a velké tělocvičně. (ŠVP ZŠ T.G. Masaryka s. 124, 444-455)

V deváté třídě je zařazen předmět Zdravotní tělesná výchova vyučovaný jednou týdně. Zahrnuje speciální cvičení, protahovací, dýchací a korekční. Probíhá ve sportovním areálu školy, zvláště chlapci a dívky. Zaměřuje se na správné držení těla a vyvarování se vadnému držení. V rámci sportů jako fotbal, volejbal, běh. Také zahrnuje prevenci proti různým chorobám, jako obezita, stres, srdeční choroby. Hodnocení při výuce je motivační, vychází z posuzování a zlepšování výkonů u jednotlivých žáků. (ŠVP ZŠ T.G. Masaryka s. 122)

4.3. Porovnání vybraných škol (ZŠ Písnická x ZŠ T. G. Masaryka)

Pro porovnání jednotlivých škol jsem si vybrala pár největších rozdílů, na které jsem při analýze obou školních vzdělávacích programů narazila.

Na začátku jsem si hned všimla, že ŠVP na ZŠ T. G. M. pomáhá vytvářet koordinátorka ŠVP Mgr. Stefanie Kovářová a na druhé škole si jej vytváří pouze vedení školy společně s pedagogickým sborem.

Největší rozdíl nejen v tělesné výchově jsem našla například v předmětu Anglický jazyk, kde se na ZŠ Písnické vyučuje od třetí třídy. Od třetí do osmé třídy je vyučována třikrát týdně, v deváté třídě dokonce čtyřikrát týdně. V rámci ročníku jsou žáci při angličtině rozděleni na dvě až tři skupiny. Oproti tomu na ZŠ T. G. Masaryka je samostatný předmět Anglický jazyk vyučovaný už od první třídy, kdy se na začátku výuka zaměřuje na řečové dovednosti. V první a druhé třídě se vyučuje dvakrát týdně, od třetí až do deváté třídy je pak vyučována třikrát týdně. Je také vyučována v menších skupinách a je zaměřena především na poslech s porozuměním, mluvení a čtení s porozuměním. Myslím si, že je s angličtinou určitě lepší začít už co nejdříve, klidně i od první třídy. Žáci si pak zažívají už od začátku řečové dovednosti, učí se barvy, zvířata, číslovky apod. Osobně mi přijde, že začínat s výukou angličtiny od první a třetí třídy je velký rozdíl, žáci, kteří s ní začínají dříve, tak už mohou mít menší náskok co se týče obsahu učiva. Problematické pak může být i to, když žák přechází z jedné školy na druhou, ve výuce pak může mít menší ztrátu a je pro něj obtížnější učivo dohnat. (ŠVP ZŠ Písnická, s. 38, ŠVP ZŠ T.G. Masaryka s. 28)

Další větší rozdíl jsem našla ve výuce druhého cizího jazyka. Zatím co ZŠ Písnická nabízí ze tří variant výuky cizích jazyků (Francouzský jazyk, Německý jazyk a Ruský jazyk), vyučovaný již od šesté třídy do osmé v rozsahu tři hodin týdně a deváté třídě dvakrát týdně. Oproti tomu ZŠ T. G. Masaryka nemá ve výuce druhého cizího jazyka na výběr, vyučuje pouze Německý jazyk. A to oproti druhé škole až od sedmé třídy v rozsahu dvou hodin týdně. Na ZŠ Písnické mají tedy žáci širší výuku, větší škálu k výběru a během týdne i vyšší počet vyučovaných hodin. Tím, že je ale ZŠ T. G.

M. zaměřenější více na sport, tak počet disponibilních hodin navyšují spíše ve sportu než v jazycích. Velkým „handicapem“ tedy může být i přestup žáků v průběhu druhého stupně na jinou ZŠ, výběr je tak omezený na školy, kde se také vyučuje stejný druhý cizí jazyk, jako na původní škole. Možné jsou pak žákovy mezery nebo i náskok při obsahu učiva. Stejně tak jako v angličtině, si myslím, že je i s druhým jazykem lepší začít, co nejdříve. Žáci si osvojují komunikační schopnosti, učí se základní slovíčka, gramatiku a rozšiřují slovní zásobu. (ŠVP ZŠ Písnická, s. 152-178, ŠVP ZŠ T.G. Masaryka s. 31-33)

Předmět informatika je vyučován na ZŠ Písnické v pátém a šestém ročníku a dotací jedné vyučovací hodiny týdně. Oproti tomu na ZŠ T. G. M. se informatika vyučuje už od čtvrté až do deváté třídy jednou týdně. Takže v této škole mají o hodně víc hodin informačních technologií, což si myslím, že i v dnešní době, kdy se tyto technologie vyvíjí velkou rychlostí určitě lepší. Než mít za celou školní docházku jen pár hodin, kde se žáci učí úplné základy, které už stejně umí z domova. V dnešní době je za mě i důležité do informatiky nebo i jiných předmětů zařadit, i to, jak pracovat například s umělou inteligencí. (ŠVP ZŠ Písnická, s.60, 71, ŠVP ZŠ T.G. Masaryka s. 41-45)

„Vzdělávací obsah si žáci osvojují různými aktivitami – experimentují, prověřují své hypotézy, objevují, aktivně hledají, navrhuji a ověřují různá řešení, diskutují s ostatními a tím si prohlubují a rozvíjejí porozumění základním informatickým konceptům a principům fungování digitálních technologií. Při analýze problému vybírají, které aspekty lze zanedbat a které jsou podstatné pro jeho řešení.“ (ŠVP ZŠ T.G. Masaryka s. 42)

ZŠ T.G.M. nabízí na druhém stupni škálu doplňujících povinných a volitelných předmětů. Například předmět Mediální výchova vyučován v osmé a deváté třídě jednu hodinu týdně, pouze v jednom pololetí. Zaměřuje se na rozvoj gramotnosti. Předmět Konverzace v anglickém jazyce, který rozšiřuje klasickou výuku angličtiny, prohlubuje zájem o studium cizího jazyka a vytváření k němu pozitivní vztah. Dále předmět Finanční gramotnost, v kterém jsou naplňovány očekávané výstupy v rámci RVP ZV, je vyučován v šestém až devátém ročníku. Nabízí také volitelné semináře např.: Seminář z přírodopisu, Seminář z chemie, Seminář z fyziky. Pro žáky nesportovních tříd je pak určen předmět Enviromentální výchova, Výtvarné umění, Design a konstruování. Pro ty sportovní pak Zdravotní tělesná výchova, Míčové hry a Lehká atletika (ŠVP ZŠ T.G. Masaryka s. 98-128)

ZŠ Písnická nenabízí žádné semináře, ale pouze doplňkové vzdělávací obory. Předmět Základy přírodních věd je samostatně vyučován předmět v sedmém ročníku jednu hodinu týdně. *„vede k pochopení komplexnosti a složitosti vztahů člověka a životního prostředí, umožňuje poznat přírodu a člověka v ní jako systém, jehož součásti jsou vzájemně propojeny, působí na sebe a ovlivňují se, podporuje vytváření otevřeného myšlení, kritického myšlení a logického uvažování“* (ŠVP ZŠ Písnická, s.311) Dále předmět Základy společenských věd také vyučován samostatně v osmé třídě, jednou za čtrnáct dní. Je zaměřen na empatii, mluvený projev, ohleduplné a odpovědné jednání.

Stejně jako na druhé škole, je i na této vyučovaný předmět Mediální výchova, který se vyučuje v devátém ročníku jednou za čtrnáct dní. Zaměřuje se na poznávání médií, rozvoj skupinové práce, komunikace, a hlavně získávání mediální gramotnosti. (ŠVP ZŠ Písnická, s.311-318)

V závěru bych také ráda po podrobném přečtení a analýze obou školních vzdělávacích programů vsunula i svůj subjektivní názor. Rozhodně bych řekla, že obě dvě školy mají, co se týče studia, předmětů a formy výuky co nabídnout. Když bych se teď měla rozhodnout, na jakou z uvedených základních škol bych měla jít, musím uznat, že rozhodování by nebylo úplně jednoduché. Nejspíš bych si, ale zvolila Základní školu T. G. Masaryka, ta nabízí větší škálu volitelných, povinných předmětů a seminářů, má více sportovních aktivit, ať už to jsou lyžařské kurzy nebo sportovní soustředění. Myslím si, že na této škole by si vybrali i žáci, kteří třeba nejsou tolik sportovně založení, ale i tak jim sport dělá radost a je pro ně důležitý. Žáci si mohou zvolit jiné nespportovní předměty, například umělecké nebo přírodovědné. Na druhé straně zase ZŠ Písnická nabízí více cizích jazyků s vyšší časovou dotací, zahraničních zájezdů, výměnných pobytů apod. Každopádně výběr základní školy záleží na každém jedinci podle osobních preferencí, ale v případě těchto dvou škol je rozhodnutí určitě správné.

5. PRAKTICKÁ ČÁST

5.1. Cíl, hypotézy a metody výzkumu

Cílem praktické části této bakalářské práce bylo zmapovat a zjistit jakým způsobem tráví svůj volný čas žáci dvou vybraných základních škol na Praze 12. Zaměřila jsem se především na sport a pohybové aktivity. Nejvíce mě zajímalo, zda žáci sportovní základní školy mají ve svém volném čase více sportu než žáci navštěvující běžnou základní školu, která necílí na sportovní aktivity. U žáků, kteří nesportují mě zajímalo i jiné naplňování jejich volného času.

Myslím si, že v dnešní době žáci už tolik ve volném čase nesportují, třeba jako dřív, když nebyl internet a sociální sítě. Řekla bych, že i spoustu žáků si třeba jen ve škole odbude dvě hodiny tělocviku týdně a jiné pohybové aktivity mimo školu nemají. Proto bych se ráda dozvěděla, zda žáci vůbec sportují a po případně čemu se věnují. Starší žáci si většinou už svůj volný čas organizují sami než děti mladšího věku, kdy jim čas organizují spíše rodiče. V tomto případě je pak už na každém, jestli je pro něj sport důležitý nebo věnuje svůj volný čas například poflakováním se s kamarády nebo sezením u TV a PC.

„Uskutečňováním svých volnočasových přání, zájmů a ambicí i hodnocením jejich výsledků si účastníci volnočasových aktivit ověřují vlastní síly. Získávají tím novou, postupně se rozšiřující možnost učinit z nich trvalou a významnou součást života a utváření své osobnosti.“ (Hájek, Hofbauer, Pávková str. 8)

HYPOTÉZY:

Pro výzkum jsem si stanovila následující hypotézy, které souvisí s tématem mé bakalářské práce. Na základě použitých metod byly hypotézy H1, H2, H3, H4, H5, H6 následně ověřeny nebo naopak vyvráceny.

H1: Žáci tráví svůj volný čas spíše u počítače, na sociálních sítích, než sportem

H2: Kroužky si žáci vybírají převážně sami (převládá vlastní zájem o volnočasové aktivity)

H3: Žáci sportovní ZŠ mají ve svém volném čase více sportovních aktivit, než žáci běžné ZŠ

H4: Chlapci navštěvují sportovní aktivity více, než dívky

H5: Většina žáků sportuje méně než 2x týdně

H6: Žáci sportovní ZŠ se věnují sportu na závodnější/ aktivnější úrovni, než žáci běžné ZŠ

Metoda výzkumu:

K výzkumu a ověření hypotéz jsem použila kvantitativní dotazníkovou metodu. „*Podstatou dotazníku je zjištění dat a informací o respondentovi, ale i jeho názoru a postoji k problémům, které dotazujícího zajímají. Na rozdíl od některých jiných technik je používána forma písemných odpovědí na položené otázky.*“ (Pelikán, 2011, s.105)

Hlavní výhodou dotazníků je kvantita a časová nenáročnost. Avšak nevýhodou může být nesrozumitelnost položených otázek, nelze klást doplňkové otázky a je těžké zkontrolovat, zda všichni odpovídali podle pravdy a „nevykreslili“ se v lepším světle. Proto jsem k některým otázkám a odpovědím vložila poznámku do závorky, aby žáci lépe pochopili otázku a zvolili relevantní odpověď. Výzkum jsem prováděla na dvou základních školách na Praze 12, v osmém a devátém ročníku. V dotazníku jsem se zaměřila na volnočasové aktivity, kroužky a také sport. V úvodu dotazníku jsem vložila pár informací o sobě, o cíli výzkumu, na co je dotazník zaměřený apod. Na začátku žáci vyplnili věk, pohlaví a třídu. Respondenti odpovídali celkem na deset otázek, na sebe navazujících. Některé byly uzavřené s odpověďmi a) b) c) d) a některé po odpovědi ANO, měli ještě doplňující podotázku pro upřesnění odpovědi. Na začátku jsem se zaměřila na obecnější informace ohledně trávení volného času, zajímalo mě, jestli mají žáci nějaké kroužky a jaké. V další části jsem se zaměřila na otázky ohledně sportu a pohybových aktivit.

5.2. Charakteristika zkoumaného vzorku

Za cílovou skupinu jsem zvolila žáky druhého stupně základní školy, přesněji žáky 8. a 9. ročníku. Základní školy jsem si zvolila dvě na Praze 12, kde také bydlím a jednu z nich jsem také sama navštěvovala. Výzkum jsem prováděla ve třídách, kde jsem byla osobně přítomna. Žákům jsem nejprve vysvětlila, čeho se dotazník týká, na co je zaměřený a jak dlouho jim vyplňování zhruba zabere. V případě nejasností a dotazů se na mě žáci během vyplňování mohli obrátit.

5.3. Výsledky výzkumu

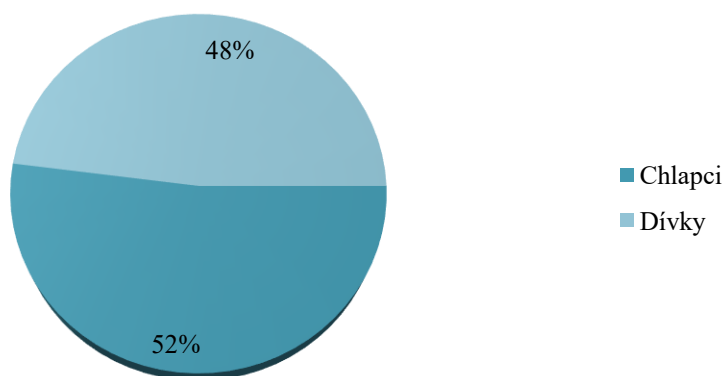
Výzkumu se zúčastnilo celkem 119 žáků 8. a 9. ročníku, z toho 62 chlapců a 57 dívek. Ze ZŠ Písnické se dotazníkového šetření zúčastnilo celkem 56 žáků a ze ZŠ T. G. Masaryka se zúčastnilo celkem 63 žáků. Navíc ještě bylo 5 dotazníků špatně vyplněných. Ve třídě byli i dva ukrajinští žáci, kteří otázkám moc nerozuměli, a i po vysvětlení dotazník vyplnili špatně. Do celkového výzkumu jsem je tedy nezahrnula. Dotazník byl anonymní, v úvodu žáci vyplnili pouze pohlaví, věk a třídu. Na začátek jsem zvolila otázky obecnější ohledně trávení volného času, poté ohledně kroužků a poslední částí byly otázky, které se týkaly sportovních aktivit. Zajímalo mě, jak žáci tráví svůj volný čas, zda navštěvují nějaké kroužky, jestli dělají nějaký sport, popřípadě, kdo je k tomu přivedl, na

jaké úrovni ho dělají atd. Každou otázku jsem vyhodnotila samostatně, některé jsem rozdělila na několik částí a pro přehlednost jsem i otázky, které se týkají hypotéz zanesla do grafů a tabulek.

Tabulka č. 1 (přehled škol a pohlaví)

Škola:	chlapci	dívky	celkem
ZŠ T.G.M	38	25	63
ZŠ Písnická	24	32	56
celkem	62	57	119

Pohlaví dětí

Graf č. 1

Otázka č. 1.: Jak nejčastěji trávíš svůj volný čas?

U této otázky mohli žáci vybrat i více možností odpovědí. Nejčastější odpověď byla první. Nejvíce žáků tráví svůj volný čas na nějakém kroužku, tréninku. Z celkového počtu tak uvedlo 64 respondentů, tedy celkem 32 %. na druhém místě byl zvolen čas strávený s kamarády a rodiči, odpovědělo tak 59 žáků. Třetí nejčastější odpovědí byl čas strávený na počítač, na sociálních sítích, sledováním TV a hraním PC her. Celkem tak odpovědělo 54 žáků. Tady i z mé hypotézy H1, že žáci tráví svůj volný čas spíše u počítače, na sociálních sítích, než sportem se úplně nepotvrdilo. Nejčastějším stráveným časem jsou tedy kroužky a čas s kamarády a rodinou.

Tabulka č. 2 (nejčastější aktivity)

Volnoč. aktivity	ZŠ Písnická	ZŠ T.G.M.	Celkový počet odpovědí	%
Kroužky, tréninky...	30	34	64	32 %
TV, počítač, soc. sítě, PC hry	26	28	54	27,5 %
Čas s kamarády, rodinou	24	35	59	30 %
Čtením	6	13	19	10 %
Jinak	0	1	1	0,5 %

Otázka č. 2: Navštěvuješ ve svém volném čase nějaký kroužek?

V případě kladné odpovědi, jsem ještě doplnila podotázku – Jaké? Vypsane kroužky jsem pak pro přehlednost rozdělila podle zaměření, žáci vypisovali i více kroužků, někdy dva až tři.

Tabulka č. 3 (kroužky)

Odpověď	ZŠ Písnická	ZŠ T.G.M.	Celkový počet odpovědí	%
ANO	49	57	106	72 %
NE	19	22	41	28 %

Z odpovědi vyplynulo, že kroužky navštěvuje celkem 72 % z dotazovaných, 28 % pak žádné kroužky nenavštěvuje. Kroužky, které žáci uvedli jsem rozdělila do několika podskupin podle zaměření:

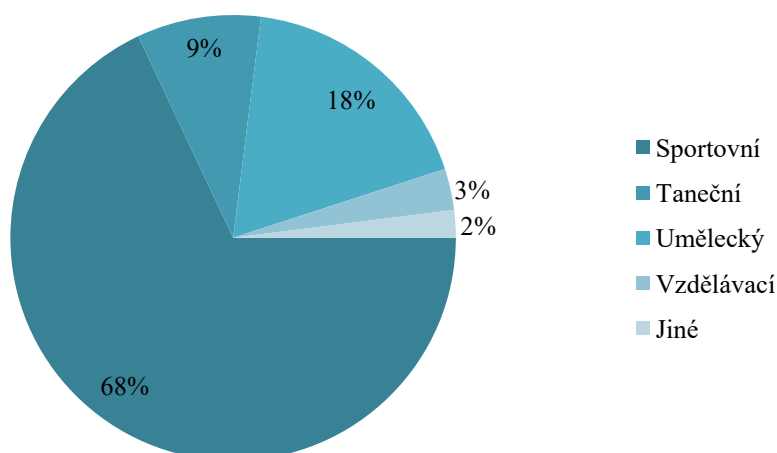
- 1) Sportovní – (lezení, badminton, gymnastika, fotbal, florbal, plavání, atletika, cyklistika, tenis, plavání, bojové sporty, bruslení, míčové hry, kanoistika, parkur, jezdeckví, hokej)
- 2) Taneční- (mažoretky, aerobik, cheerleading)
- 3) Umělecké (kreslení, zpěv, hra na hudební nástroj, ruční práce)
- 4) Vzdělávací (jazyky, IT)

5) Jiné (fotografování, vaření, skaut)

Pro přehled jsem skupiny kroužků podle zaměření dala do tabulky níže. Nejčastější byly sportovní kroužky, celkem je zvolilo 80 respondentů. Nejčastějšími sporty byly: atletika, lezení, gymnastika, fotbal, jezdeckví atd. Z tabulky lze vyčíst, že sportovní kroužky nepatrně vedou u žáků ze ZŠ T.G.M. O sportovních aktivitách se více rozepíšu v odpovědích níže. Druhým nejvyšším zastoupením byly umělecké kroužky, ty odpovědělo celkem 21 žáků. Nejčastější odpověď byla zpěv, hra na hudební nástroj a kreslení. Na třetím místě to byly taneční kroužky, především dívky, celkem 11 odpovědí. Z tanečních kroužků se nejčastěji objevovaly mažoretky, aerobik a cheerleading. Taneční kroužky bychom mohli také zahrnout i mezi ty sportovní, dala jsem je ale zvlášť do podskupiny tanečních kroužků.

Tabulka č. 4 (zaměření kroužků)

Druh kroužku	ZŠ Písnická	ZŠ T.G.M.	celkem
Sportovní	34	46	80
Taneční	6	5	11
Umělecký	12	9	21
Vzdělávací	3	1	4
Jiné	1	1	2

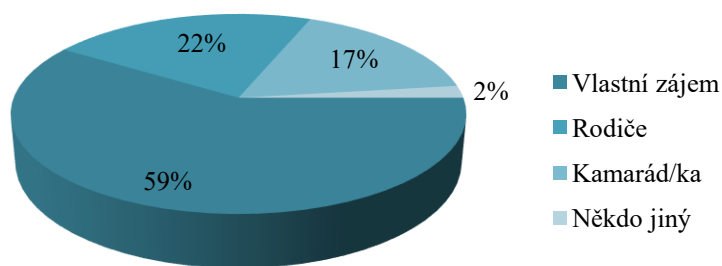
Graf č. 2

Otázka č. 3 Kdo tě k tomuto kroužku přivedl?

Na otázku číslo 2 navazuje také otázka číslo 3 a u dětí, kteří u předchozí otázky odpověděly ANO, jsem se ptala ještě na doplňkovou otázku, kdo je ke kroužku přivedl. Ti, kteří odpověděli na předchozí otázku NE, nemuseli na tuto odpovídat. Nejčastější odpověď byla první, celkem 46 žáků odpovědělo, že je ke kroužku přivedl vlastní zájem, že chtěli sami. To jsem také předpokládala ve své hypotéze H2, která se mi touto odpovědí potvrdila. Že u žáků při výběru kroužků převládá vlastní zájem. Což si myslím, že je důležité, děti by měly dělat, co je baví a říct si, jakou aktivitu by chtěly zkusit, čemu se chtějí věnovat atd. Rodiče nebo sourozenci tomu mohou napomocet, jako inspirace, ale konečné rozhodnutí by vždy mělo být individuální na každém jedinci. Druhou nejčastější odpovědí byli rodiče, celkem tak odpovědělo 17 žáků. Rodiče mohou děti inspirovat a vést k aktivitám, které je mohou bavit, ale určitě není dobré děti nutit do něčeho, co je nebaví, nepřináší jim radost a uspokojení.

Tabulka č. 5

Kdo?	ZŠ Písnická	ZŠ T.G.M.	Celkový počet
Chtěl jsem sám, vlastní zájem	20	26	46
Přivedli mě k tomu rodiče	10	7	17
Kvůli kamarádovi/kamarádce	4	9	13
Někdo jiný	0	2	2

Graf č. 3

Otázka č. 4 Která místa nejčastěji využíváš k volnočasovým aktivitám?

V této otázce mě zajímalo, jaká místa nejčastěji žáci využívají k volnočasovým aktivitám. odpověď se netýkala jenom kroužků, ale i obecně k prostorám pro trávení volného času. Na výběr měli žáci z několika možností. Nejčastěji zakroužkovaná byla varianta Jiné prostory, celkem 56 odpovědí. V nichž se nejčastěji objevovaly odpovědi jako doma, venku, v parku, v lese, nákupním středisku atd. Druhou nejčastější odpovědí byly sportovní kluby a organizace, které označilo celkem 30 žáků, z toho nejvyšší počet ze sportovní ZŠ T.G.M. Třetí nejčastější zvolenou variantou bylo středisko volného času s celkem 21 odpověďmi.

Tabulka č. 6 (prostory pro trávení v.č.)

Místo:	ZŠ Písnická	ZŠ T.G.M.	Celkem:
Středisko volného času (DDM...)	11	10	21
Školní prostory	9	3	12
Sportovní kluby, organizace	4	26	30
Jiné	27	29	56

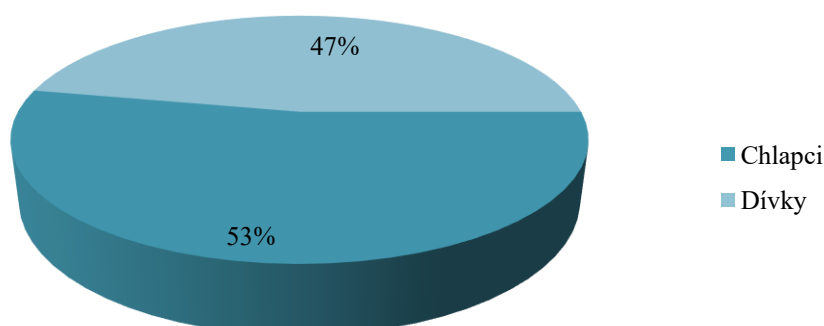
Otázka č. 5 Děláš ve svém volném čase nějaký sport? Pokud ano, jakému se věnuješ?

Další otázky se týkaly především sportu, kdy mě zajímalo, zda žáci vůbec sportují a popřípadě, jakým sportům se nejčastěji věnují. Pokud byla odpověď záporná, nemuseli žáci na další otázky ohledně sportu dále odpovídat. Z celkového počtu se sportu věnuje 85 žáků, z toho 45 žáků ze ZŠ T.G.M. a 40 ze ZŠ Písnické. Z toho vyplývá, že se moje hypotéza H3 potvrdila, ale jen o malý kousek. H3 „Žáci sportovní ZŠ mají ve svém volném čase více sportovních aktivit, než žáci běžné ZŠ“ výsledky jsou téměř srovnatelné, rozdíl je pouze v pěti odpovědích. Stejný počet mi také vyšel v porovnání u chlapců a dívek, kdy se sportu věnuje celkem 45 chlapců a 40 dívek. Takže tak velký rozdíl to není. Tedy hypotéza H4, kdy chlapci navštěvují sportovní aktivity více, než dívky se také potvrdila, ale ne o tolik. Výsledky jsou také téměř padesát na padesát.

Tabulka č. 7 (sport)

	ZŠ Písnická		ZŠ T.G.M.		
Sportuješ?	chlapci	dívky	chlapci	dívky	Celkem:
ANO	17	23	28	17	85
NE	7	10	10	8	35

Porovnání sportujících chlapců vs dívek

Graf č. 4

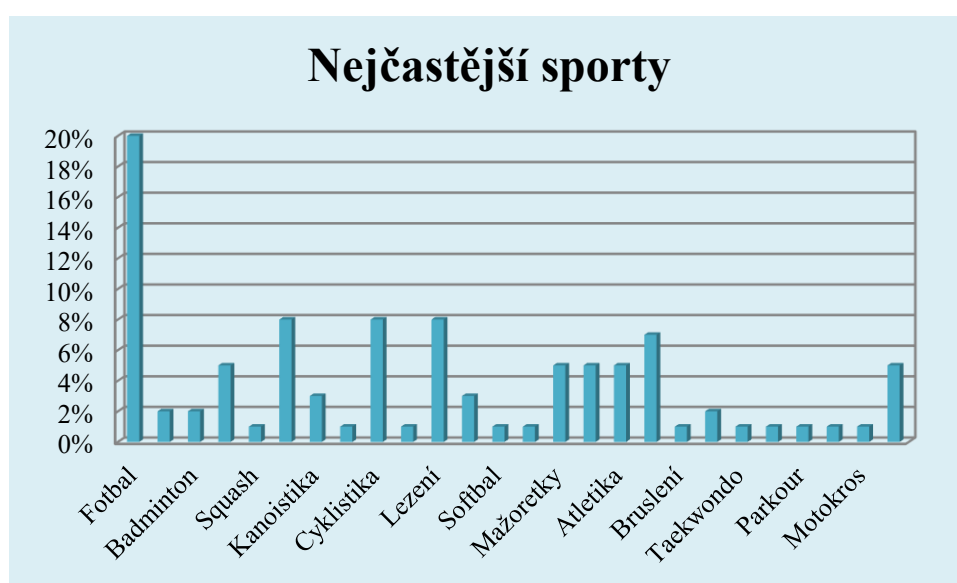
V podotázce žáci vypisovali sporty, kterým se nejčastěji věnují. Takže počet odpovědí neodpovídá úplně přesně počtu respondentů. Nejčastější odpovědi a jejich počet jsem zaznamenala do tabulky níže. Nejvíce navštěvovaným sportem je fotbal, který vypsalo celkem 18 respondentů, z

toho dokonce 2 dívky. Dalšími oblíbenými sporty jsou cyklistika, volejbal, lezení, tanec, posilování a u dívek také jezdeckví. U chlapců jsem si všimla, že se hodně věnují i bojovým sportům, jako thaiboxu, judu a taekwondu. Oblíbené jsou také míčové sporty – basketbal, volejbal, florbal a squash. Méně častý a zajímavý byl určitě i parkur, motokros, kanoistika, rugby a lukostřelba.

Tabulka č. 8 (druhy sportů)

Sport	ZŠ Písnická	ZŠ T.G.M.	Celkový počet
Fotbal	7	11	18
Florbal	1	1	2
Badminton	2	0	2
Gym, posilování	3	2	5
Squash	1	0	1
Volejbal	5	2	7
Kanoistika	1	2	3
Basketbal	1	0	1
Cyklistika	2	5	7
Lukostřelba	1	0	1
Lezení	3	5	8
Stolní tenis	3	0	3
Sofbal	1	0	1
Judo	1	0	1
Mažoretky	3	1	4
Jezdectví	3	1	4
Atletika	1	4	5
Tanec (aerobik)	2	4	6
Bruslení	1	0	1
Plavání	0	2	2
Taekwondo	0	1	1

Rugby	1	0	1
Parkour	0	1	1
Hokej	0	1	1
Motokros	0	1	1
Thaibox	0	4	4
Gymnastika	0	1	1

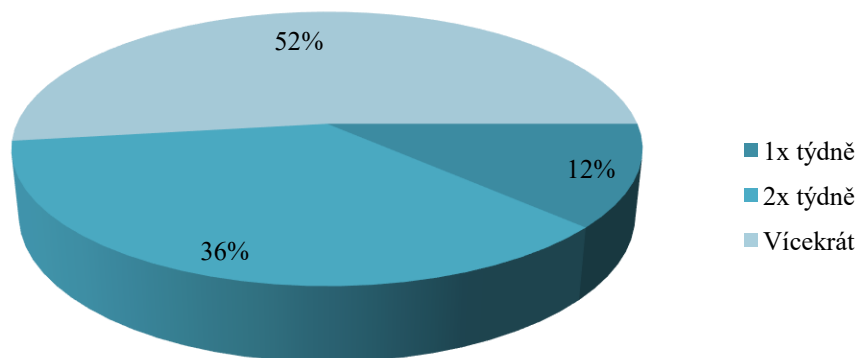
Graf č. 5

Otázka č. 6 Jak často během týdne sportuješ?

Na tuto otázku odpovídali jen žáci, kteří u otázky číslo 5 odpověděli kladně. Touto odpovědí bylo možné získat odpověď na předpokládanou hypotézu č. 5 „Většina žáků sportuje méně než 2x týdně“ Tato hypotéza se nepotvrdila, protože z dotazovaných celkem 44 žáků odpovědělo, že sportují častěji než dvakrát týdně. Nejčastější odpovědí bylo 4-5 týdně. Z tabulky lze také vyčíst, že žáci ZŠ T.G.M sportují během týdne častěji než žáci ZŠ Písnické.

Tabulka č. 9

	ZŠ Písnická	ZŠ T.G.M.	Celkem:
1x týdně	8	2	10
2x týdně	15	16	31
Vícekrát	17	27	44

Graf č. 6**Otázka č. 7 Věnuješ se sportu aktivně nebo jen rekreačně?**

V této otázce mě zajímalo, zda žáci sportují na aktivní nebo rekreační úrovni. Aktivnější/ závodnější úroveň bylo myšleno se účastnit závodů, soutěží, turnajů apod. A rekreační spíše, jen tak pro sebe, pro zábavu a dobrý pocit z pohybu. Z dotazníků vyšlo, že žáci sportují častěji aktivně než rekreačně. Celkem 49 respondentů. Z této odpovědi také vyšla hypotéza H6, která byla potvrzena. „Žáci sportovní ZŠ se věnují sportu na závodnější/ aktivnější úrovni než žáci běžné ZŠ.“ Z odpovědi vyšla nepatrná převaha u žáků ZŠ T.G.M., kde se věnuje sportu aktivně 26 respondentů.

Tabulka č. 10

	ZŠ Písnická	ZŠ T.G.M.	Celkem:
Aktivně	23	26	49
Rekreačně	17	19	36

Otázka č. 8 Kdo tě ke sportu přivedl?

Další otázky navazují na ty předchozí týkající se sportu. Zde jsem zjišťovala, kdo žáky ke sportu přivedl. Nejčastější odpověď, stejně jako u otázky číslo 3 ohledně kroužků byla první. Při výběru převládá vlastní zájem dětí, odpovědělo tak 44 respondentů. Na druhém místě přivedli žáky ke sportu kamarádi, s počtem podobným jako u rodičů. Někteří žáci zakroužkovali i více odpovědí, pokud dělají více sportů. Například k jednomu ho přivedli rodiče, k druhému kamarádi.

Tabulka č. 11

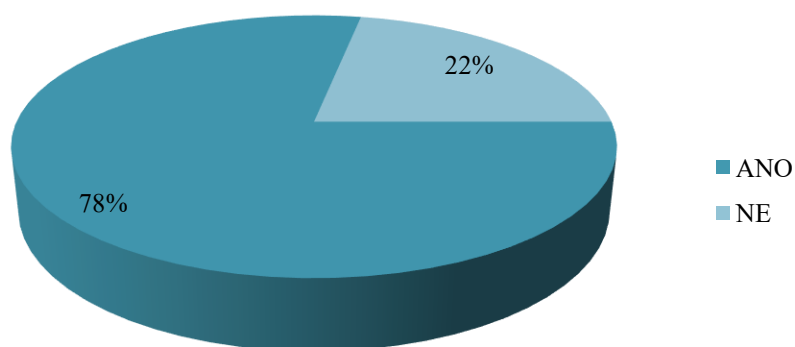
Kdo?	ZŠ Písnická	ZŠ T.G.M.	Celkem:
Chtěl jsem sám	19	25	44
Rodiče	10	10	20
Kamarád/ ka	11	10	21
Někdo jiný	0	0	0

Otázka č. 9 Chtěl by ses tomuto sportu pravidelně věnovat i v budoucnosti?

Celkem 78 % respondentů uvedlo, že se chtějí sportu věnovat i nadále. Překvapilo mě, že i někteří žáci, kteří dělají sport aktivně odpověděli záporně a dále se sportu věnovat nechtějí. Myslím si, že je jedno, jakou sportovní aktivitu žáci dělají, je důležité, že se hýbou a něčemu věnují. Pokud, ale není žák spokojený se sportem, který dělá, není nikdy pozdě ho změnit a začít se věnovat něčemu jinému a novému.

Tabulka č. 12

	ZŠ Písnická	ZŠ T.G.M.	Celkem:	%
ANO	26	40	66	78 %
NE	14	5	19	22 %

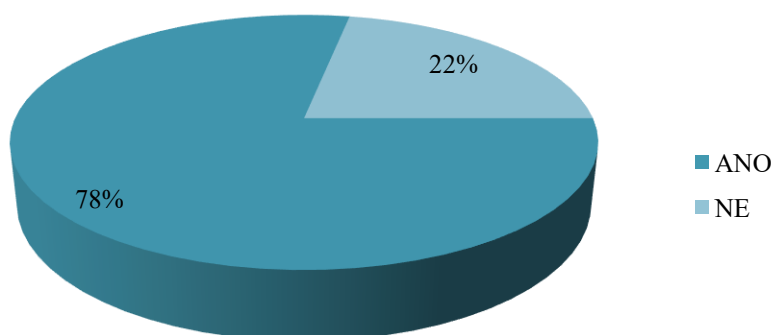
Graf č. 7

Otázkač. 10 Jsou pro tebe sportovní aktivity důležité?

Z celkového počtu dotazovaných celek 92 % odpovědělo, že je pro ně sport důležitý. Odpověď mě moc potěšila, i když chápu, že ne každý je sportovně založený. Ale i tak si myslím, ať už člověk dělá sport na jakékoliv úrovni a jak často nehraje velkou roli. Zkrátka je důležité, že se hýbeme a máme nějakou tu pohybovou aktivitu i jen tak pro radost.

Tabulka č. 13

	ZŠ Písnická	ZŠ T.G.M.	Celkem:	%
ANO	34	44	78	92 %
NE	6	1	7	8 %

Graf č. 8

5.4. Shrnutí výsledků, hypotéz

H1: Žáci tráví svůj volný čas spíše u počítače, na sociálních sítích, než sportem

Tato hypotéza se nepotvrdila, neboť ve výběru sice žáci mohli zvolit i více než jednu odpověď, častěji uváděli, že svůj volný čas tráví spíše na kroužcích, trénincích a s kamarády.

H2: Kroužky si žáci vybírají převážně sami (převládá vlastní zájem o volnočasové aktivity)

Tato hypotéza se potvrdila téměř jednoznačně. Celkem 59 % respondentů uvedlo, že při výběru kroužků převládá jejich vlastní zájem.

H3: Žáci sportovní ZŠ mají ve svém volném čase více sportovních aktivit, než žáci běžné ZŠ

Tato hypotéza se potvrdila, ale výsledek nebyl o tolik rozdílný. V poměru 45:40 převládá u žáků sportovní ZŠ T.G.M. zájem o sportovní aktivity než u žáků ZŠ Písnické.

H4: Chlapci navštěvují sportovní aktivity více, než dívky

Tato hypotéza se také potvrdila, ale s ne o tolik výrazným rozdílem. V poměru 45:40 chlapci navštěvují sportovní aktivity více než dívky.

H5: Většina žáků sportuje méně než 2x týdně

Tato hypotéza se nepotvrdila téměř vůbec. Celkem 52 % žáků uvedlo, že sportují častěji než 2x týdně. Nejčastější odpovědí bylo 4-5x týdně. Pouze 36 % uvedlo, že sportuje 2x týdně.

H6: Žáci sportovní ZŠ se věnují sportu na závodnější/ aktivnější úrovni, než žáci běžné ZŠ

Tato hypotéza se také potvrdila. Celkem 58 % z dotazovaných se věnuje sportu aktivněji. 31 % žáků ZŠ T.G.M. se věnuje sportu aktivně oproti druhé ZŠ. V porovnání škol nebyl výsledek až tak rozdílný, poměr aktivně sportujících byl 26:23.

5.5. Diskuse

V práci jsem se zaměřila na trávení volného času u žáků druhého stupně základní školy. Zajímalo mě především, jakým způsobem tráví žáci svůj volný čas, jestli se věnují nějakým kroužkům, zda sportují, jak často, na jaké úrovni atd. Zda netráví svůj volný čas jen u počítače a TV, jako většina dětí a teenagerů v dnešní době. Odpovědi jsem získala pomocí dotazníkového šetření, které se skládalo z celkem deseti otázek. Získala jsem tak odpovědi ohledně sportu, kroužků a jiných volnočasových aktivit. Na obou školách byli moc milé paní ředitelky, ochotní a vstřícní pedagogové, kteří se mnou spolupracovali a mile jednali. Jen některé dotazníky byly špatně vyplněné, a to i přes to, že jsem byla ve třídě přítomná, pro případ jakýchkoli dotazů. Nesprávně vyplněné dotazníky jsem však do výzkumu nezahrnula, ale i tak jich byl dostatek.

Na začátku jsem si stanovila celkem šest hypotéz, týkající se sportu a volného času. Z toho se čtyři hypotézy potvrdily a dvě vyvrátily. Ukázalo se, že v trávení času dvou vybraných škol není až tak velký rozdíl, jaký jsem předpokládala. Možná, kdybych zvolila a porovnála například dvě sportovní ZŠ a dvě běžné ZŠ bude výsledek o něco výraznější. Potěšilo mě, že stále převládá více kroužků, sportu a trávení času s kamarády a rodinou více než na PC, TV a sociálních sítích. Velký rozdíl také nebyl ani u porovnání v trávení volného času mezi chlapci a dívkami. Překvapilo mě, že je stále zájem i o umělecké kroužky, ruční práce, četbu, zpěv a hru na hudební nástroje. Ze sportu mě zaujalo, kolik různorodých a neobvyklých sportů žáci dělají, především zájem o bojové sporty, jako aikido, taekwondo, judo, nebo i motokros a lukostřelbu. U dětí, které sportují mě zajímalo jak často a na jaké úrovni. Hodně mě překvapilo, že nejčastější odpovědí bylo 4-5 týdně, což mi přijde už opravdu hodně. Více jak padesát procent také napsalo, že se sportu věnují na závodní úrovni, a to i ta běžné základní škole. Tady jsem čekala, že rozdíl ve vybraných školách bude o dost výraznější, a že žáci sportovní ZŠ budou sportovat aktivněji o něco více, než žáci běžné ZŠ. Velmi mě potěšilo zjištění, že mají žáci celkově zájem o sport, je pro ně důležitý a do budoucna se mu chtějí věnovat i nadále. Zaujalo mě i zjištění, že si sport a kroužky nejčastěji vybírají sami a převládá tak vlastní zájem o aktivity. Není to tak, že by je rodiče do něčeho tlačili a chtěli, aby jejich děti dělaly, ten sport, který jim sami vybrali. V tomto je určitě důležité děti podporovat, nasměrovat a vést k činnostem, které je budou bavit, ať už je to sport nebo umělecké činnosti. Co se týče i sportu, je dobré, když jich děti zkusí i více, aby zjistili, co je baví nejvíce a mohly tak rozvíjet své dovednosti a talenty. U otázky, kdy žáci odpovídali, že tráví čas s rodiči a kamarády mě ještě napadlo se doptat, jakým, způsobem. Může to být také aktivní formou, sportem, různými výlety, ale i naopak poflakováním se a sezením u počítačových her s kamarády.

Závěr

Cílem bakalářské práce bylo zmapovat volnočasové aktivity zaměřené na sport u žáků druhého stupně základní školy. Zaměřila jsem se především na žáky osmého a devátého ročníku sportovní i běžné ZŠ. Zajímalo mě, jak tráví nejčastěji svůj volný čas, zda sportují a čemu věnují. Myslím si, že stanovený cíl se mi podařilo naplnit. Naplňování volného času jsem pak zmapovala ve výzkumné části pomocí kvantitativní formy dotazníků. Myslela jsem si, že sportovně založená ZŠ bude mít u žáků větší vliv na sportovní aktivity v jejich volném čase než u žáků běžné ZŠ. Rozdíl ve sportovních aktivitách nebyl tak výrazný, jak jsem předpokládala. Tento fakt mě však mile překvapil. Více jak 70 % žáků se ve svém volném čase věnuje kroužkům.

Vliv na trávení volného času má u dětí určitě také rodina, ovlivňuje jejich návyky a aktivity. Rodiče by se měli zajímat, o to, jak jejich děti tráví svůj volný čas, čemu se věnují a zda ho smysluplně naplňují. Důležitý je rozvoj dovedností, nadání a talentu, který by rodiče u svých dětí měli podporovat a rozvíjet.

V teoretické části jsem popsala na základě dostupné literatury základní pojmy spojené s pedagogikou volného času. Dále jsem se zaměřila na dokument RVP ZV a ŠVP. Jeho analýzu, poznatky, charakteristiku a popis jednotlivých částí. Nejvíce mě zajímala kapitola o tělesné výchově a sportu, té jsem se věnovala také u ŠVP vybraných škol. V závěru jsem pak porovnávala a vypsala největší rozdíly v obsahu ŠVP obou vybraných základních škol, na které jsem při jejich analýze narazila. V praktické části jsem pak realizovala výzkum pomocí dotazníků ohledně volnočasových aktivit zaměřených na sport. Potvrdilo se mi, že mají děti stále zájem o sport a sportovní aktivity jsou pro ně důležité.

Myslím si, že ani tolik nezáleží, jak často a jaký sport žák dělá, a na jaké úrovni. Je důležité, že má alespoň nějakou pohybovou aktivitu a že vůbec něco dělá a nepoflakuje se jen tak doma, na telefonu sledováním filmů a trávením času na sociálních sítích. Ráda bych sem také vsunula můj poznatek a kratší příběh. Jednou jsem v tramvaji nechtěně zaslechla rozhovor mezi dcerou, asi tak třináct let a její maminkou. Maminka dceři vyčítala a stěžovala si jí, že neustále visí na telefonu, že když se podívá na historii stráveného času u obrazovky, je to průměrně okolo 6-8 hodin denně. Což jsem si říkala, že je úplně šílené, že je možné, jak někdo vůbec může strávit tolik času na telefonu, navíc v tak mladém věku, kdy by měly děti trávit čas s vrstevníky v offline světě, a ne někde na sociálních sítích. Úplně jsem si v tu chvíli představila sebe ve věku, když mi bylo třináct let, a jak jsem trávila svůj volný čas. A rozhodně to nebylo osm hodin denně na telefonu.

Původně jsem si myslela, že rozdíly mezi oběma školami budou výraznější. Že žáci sportovní ZŠ budou mít ve volném čase více pohybu než žáci běžné ZŠ. Překvapilo mě, že ty počty nejsou až tak rozdílné, což mě potěšilo. Potěšilo mě, že i žáci nesportovní ZŠ mají celkem hodně sportovních aktivit.

Ještě mě při procházení dotazníků zarazilo a překvapilo, že několik žáků odpovídalo, že dělají až čtyři, pět sportů, a to i na závodnější úrovni. Napadlo mě, jestli tak nejsou přetěžováni a mají čas i na regeneraci a jiné aktivity, i ty nesportovní.

Seznam použité literatury:

DVOŘÁKOVÁ, H., ENGELTHALEROVÁ, Z. a kol., *Tělesná výchova na 1. stupni základní školy*, Univerzita Karlova v Praze, Nakladatelství Karolinum, Praha, 2023, ISBN 978-80-246-3308-4

HÁJEK, B., HOFBAUER, B., PÁVKOVÁ, J., *Pedagogika volného času*. Univerzita Karlova v Praze-Pedagogická fakulta, 2010, druhé vydání, ISBN 978-80-7290-471-6

HÁJEK, B., HOFBAUER, B., PÁVKOVÁ, J., *Pedagogické ovlivňování volného času: Trendy pedagogiky volného času*, Vyd. 2., Praha: Portál, 2011, ISBN 978-80-262-0030-7

HUČÍNOVÁ, Lucie a kol., *Klíčové kompetence v základním vzdělávání*, Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2007, ISBN 978-80-87000-07-6

JEŘÁBEK, J., TUPÝ, J., *Manuál pro tvorbu školních vzdělávacích programů v základním vzdělávání*, Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2005, ÚIV, Nakladatelství TAURIS

KRATOCHVÍLOVÁ, Jana, *Tvorba školního vzdělávacího programu krok za krokem – s pedagogickým sborem*, Brno: Masarykova univerzita, 2006, ISBN 80-210-4063-7

PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogika volného času*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2014, ISBN 978-80-7290-666-6.

PELIKÁN, Jiří, *Základy empirického výzkumu pedagogických jevů*, Univerzita Karlova v Praze, Nakladatelství Karolinum, Praha, 2011, ISBN 978-80-246-1916-3

SPILKOVÁ, Vladimíra a kol., *Proměny primárního vzdělávání v ČR*, Praha: Portál, 2005, ISBN 80-7178-942-9

Internetové a jiné zdroje:

RVP ZV červen 2023, [online], MŠMT, Dostupné z RVP ZV – Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání - edu.cz

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání, Základní škola Písnická na Praze 12, [online], 2016, Dostupné z Školní vzdělávací program – ZŠ Písnická (zspisnicka.cz)

Příloha č. 1

DOTAZNÍK

Dobrý den, jsem studentkou Husitské teologické fakulty UK. A obracím se na Vás s prosbou o vyplnění dotazníku k mé bakalářské práci na téma Volnočasové aktivity žáků ZŠ zaměřené na sport. Dotazník je anonymní, proto se prosím nepodepisujte.

Vybranou odpověď prosím zakroužkujte.

Mnohokrát děkuji za pomoc!

Veronika Kainová

Pohlaví: a) Muž b) Žena

Věk:

Třída:

1) Jak nejčastěji trávíš svůj volný čas?

- a) Chodím na kroužek, trénink
- b) Na počítači, na sociálních sítích, koukáním na TV, hraním her
- c) Čas trávím s kamarády, s rodinou
- d) Čtením
- e) Jinak Jak? _____

2) Navštěvuješ ve svém volném čase nějaký kroužek?

- a) ANO Jaké? _____
- b) NE (nedopovídej na otázku č. 3)

3) Kdo tě k tomuto kroužku přivedl?

- a) Chtěl jsem sám/ sama, vlastní zájem
- b) Přivedli mě k tomu rodiče
- c) Kvůli kamarádovi/ kamarádce
- d) Někdo jiný Kdo? _____

4) Která místa nejčastěji využíváš k volnočasovým aktivitám?

- a) Středisko volného času (DDM)
- b) Školní prostory
- c) Sportovní kluby, organizace
- d) Jiné prostory Jaké? _____

5) Děláš ve svém volném čase nějaký sport?

a) ANO Jakému sportu se věnuješ? _____

b) NE

(Pokud nesportuješ, nemusíš na další otázky už odpovídat :))

6) Jak často během týdne sportuješ?

a) 1x týdně

b) 2x týdně

c) Vícekrát Kolikrát týdně? _____

7) Věnuješ se sportu aktivně nebo jen rekreačně?

a) Aktivně/ závodně (turnaje, závod, soutěže, zápasy apod)

b) Rekreačně pouze (pro zábavu, dobrý pocit)

8) Kdo tě ke sportu přivedl?

a) Já sám/ sama

b) Rodiče

c) Kamarád/ ka

d) Někdo jiný Kdo? _____

9) Chtěl by ses tomuto sportu pravidelně věnovat i v budoucnosti? a) ANO b) NE

10) Jsou pro tebe sportovní aktivity důležité? a) ANO b) NE